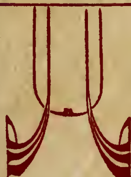
H. A. Jones

Els Mentiders

(The Liars)

Traducció catalana de A. P. Maristany y S. Vilaregut.

ELS MENTIDERS

Henry Arthur Jones

Els mentiders

Comedia en quatre actes

TRADUCCIÓ DIRECTA DEL INGLÉS
PER ALEXANDRE P. MARIS-
TANY Y S. VILAREGUT

BARTOMEU BAXARÍAS
MPRESSOR : : Alt Sant Pere, 17
BARCELONA : : : : : 1911

Al donar a la prempsa l'obra «Els Mentiders», dos anys y mitj després d'haver sigut estrenada ab èxit brillantissim al nostre Teatre Principal, en aquella cèlebre temporada en que quasi totes les obres estrenades varen ser èxits veritat, creyem molt del cas, donar alguns detalls de l'obra, ja que'l seu autor l'eminent Henry Arthur Jones, es sobradament conegut y fins popular a Catalunya, tant popular com l'Ibsen, en Hauptman, en Sudermann o qualsevol dels autors mondials de primer ordre.

«Els mentiders» va estrenarse a Londres baix la direcció del celebrat y avuy veterà actor Sir Charles Wyndham, el 6 de Octubre de 1897 y va representarse seguidament fins el 22 de Novembre de 1898 o siga més d'un any. Després de recòrrer triomfalment tota la Gran Bretanya, Australia y els Estats Units, ha sigut reproduhida no poques vegades, comptant en cada una d'elles un sens nombre de representacions. Encara no fa un any que's va reproduir a un dels principals teatres de Londres.

El veure representades en l'escena obres d'un teatre que no es el propi, no es cosa sempre fàcil, especialment a l'estranger, y francesos y alemanys han tingut fins ara poca tirada a traduirne; per aquest motiu l'obra no s'ha popularisat, pero els critichs més eminents, que com es natural la coneixen, l'han jut-

jada com l'obra mestra de'n Jones, no perque sigui d'una forsa dramática extraordinaria o d'un gran interès en l'intriga, sinò perque es verdaderament feta de mà mestre, es la pintura més deliciosa de l'alta societat inglesa, de lo que ells ne diuen *the smart set*, la gent chic, d'aques ta societat qu'existeix per tot ahont hi ha dònes frévoles, coquetes y insustancials, que sense sentir amor pel marit, però sense voluntat ni forsa per enganyarlo, flirteigen ab el primer home que troven agradable als seus ulls y envolcallan tlo ab promeses que no han de cumplir, fan la seva desgracia si ell no sab sortirsen a temps.

Quantes dònes intervenen en l'acció de «Els Mentiders» son de la mateixa mena, exceptuant Beatriu, la viuda del Coronel Ebemoe.

Els tipos Falkuer y el Coronel Deering son admirablement pintats: l'un enèrgich, irreflexiu quant se tracta de las seves passions, l'altre bonatxó, simpàtich, sempre ben humorat. Aquest personatge es una trovalla com ho son els quatre marits més o menys complacents. Lady Jessica es el model exacte de la dòna de societat londonense frèvola, capritxosa y impura sense ser deshonesta, que juga constantment ab foch a risch de cremarse. Tots els personatges se mouen en l'escena ab soltura y l'ambent es admirable.

Nosaltres al traduhir aquesta obra hem procurat conservar aquest ambent en tot lo possible y sols hem fet algunes petites modificacions, com la de substituir la ploma de Lady Jessica per un moneder, cambiar algunes frases de l'obra y especialment del darrer acte, modificacions qu'hem cregut necessaries desde'l punt de vista del nostre pùblich y perque justa o erradament, hem cregut que podien al menys no desmerèixer l'obra. Hi ha sens dubte en totes les

obres extrangeres certes coses que no son adaptables als nostres gustos.

La premsa de Barcelona al criticar l'obra va tractarla en general ab tota consideraciò, lluytant ab la dificultat de jutjar una obra de la que no's tenen referencies y que no ha passat pels escenaris de París.

Nosaltres no podem deixar de fer constar el nostre agrahiment a la empresa del Principal que va presentar l'obra ab verdader luxo, als artistes que varen interpretarla ab interés y amor y al eminent director d'escena D. Enrich Gimènez a qui devem el gran relleu que l'obra va adquirir y la justesa y soltura ab que's movien els personatges especialment en els conjunts.

A. P. Maristany S. Vilaregut

PERSONATJES DEL ORIGINAL INGLÉS

CORONEL SIR CHRISTOFER DEERING
EDUARD FALKNER
GILBERT NEPEAN, *marit de Lady Jessica*
JORDI NEPEAN, *germá de Gilbert*
FEDERICH TATTON, *marit de Ledy Rosamunda*
ARQUIBALD COKE, *marit de Dolly*
CRIAT *del Hotel «The Star and Gaster»*
GADSBY, *criat de Federich Tatton*
TAPLIN, *criat de Sir Christopher*
CRIAT *dels Tatton*
LADY JESSICA NEPEAN | *germanas*
LADY ROSAMUNDA TATTON |
DOLLY COKE,, *la seva cusina*
BEATRIU EBERNOE
SENYORA CRESPIN
FERRIS, *criada de Lady Jessica.*

Aquesta traducció fou estrenada al Teatre Principal de Barcelona la nit del 10 d'Abril de 1909, baix el seguent repartiment.

Coronel Ser Cristofer Diring .	D. Enrich Gimenez
Eduard Fakner	» Manel Ballart
Gilbert Nipan	» Enrich Cuitart
Jordi Nipan	» Enrich Viñals
Federich Téton	» Joseph Sanpere
Arquibald Cok	» Ferràn Bozzo
El criat del hotel de l'Estrella .	» Santiago Amorós
Gadsbi, criat dels Teton . . .	» Joan Delhom
Teplin, criat de Ser Cristofer .	» Salvadór Cervera
Ledy Jessica	D.ª Marguerida Xirgu
Ledy Rosamunda	» Maria Morera
Dolly Cok	» A. Belestroni
Beatriu	» Pilar Castejón
Senyora Crespin	» M. Sennys.
Ferris, criada	» G. Palmada

Direccio: D. Enrich Gimenez.

Epoca present

Nota.—Per facilitar la tasca dels actors els traductors escriuen tots els noms inglesos tal y com deuen pronunciarse.

DECORACIONS

ACTE I

Interior de una gran tenda de campanya en els jardins de Federich Tetton vora el Tàmesis.

ACTE II

Menjador reservat nº. 10 al «Hotel de L'Estrella» á Sheperfor l'endemà a la tarda.

ACTE III

Salonet a casa de Ledy Rosamunda, Chélsi el seguent dimars al demati

ACTE IV

Habitació a casa de Ser Crístofer Diring al mateix dia al vespre.

ACTE PRIMER

Interior d'una gran tenda de campanya en els jardins de Federic Teton, vora'l Tàmesis. Sòls hi ha una obertura al fons. La tela que forma la tenda es de magnífich teixit d'Orient, brodada en colors vius. A terra alfombra, per les parets miralls i llums. Sofà cadires de palla, algunes taules, etc. Es senzillament un lloc aon es fuma y es beu, en nits de ball o festes al istiu. Damunt de les tauletes empolles de cristall tallat am wisky o brandy, vasos i cigars... Pels recons moltes plantes, l' iluminació esplèndida. Es un deliciós vespre d'estiu, despres de sopar. Encara que la tenda ocupa quasi tota l'escena es veuen a banda y banda, alguns tronchs d'arbres que s'ajuntan per les branques al damunt de la tenda. Per l'obertura del fons quant les cortines son obertes, es ven el jardí y al lluny el Tàmesis iluminat per la lluna.

A un costat seuen ARQUIBALD *y* FEDERICH

Arquibald es un home d'uns 50 anys, alt, gros, que s'escolta al enrahonar y està fumant un cigar. Federic té uns 30 anys, es prim, nerviós, calvo, va tot afeitat y tant aviat seu com es passeija.

Tots els homes vesteixen en aquest acte de frac y les senyores trajo escotat.

Federich. (*Molt excitat.*) Si, això está molt bé per dir «Deixalshi fer lo que vulguin, no las contrariis y tindràs tranquilitat» Però amich Arquibald, quant es tracta d'una dona com la meva o com la seva germana, això no hi resa.

Arquibald. Realment, es molt difícil trovar el punt just pera tractar una dona.

Federich. Vostè ja sab que jo no volía donar aquesta festa en honor dels que han guanyat les regates, es a dir, dispensi, a vostè y a Dolly els rebo amb molt gust, y a la meva germana y al seu marit, però volía evitar el que aquest ditxós Fakner vingués. La seva asiduitat am Jessica va en aument y ella no sab esquivarlo o no vol. Donchs bé, jo havía combinat la cosa de manera que si venía l'un no venia l'altre.

Arquibald. Es clar.

Federich. Donchs Rosamunda se va empenyar en convidarlos a tots dos. Y l' un que si y l'altre que no, varem acordar per fí no convidar a ell.

Arquibald. Molt ben fet.

Federich. He passat una setmana fora y el resultat es qne aquest home es aquí.

Arquibald. Crech que per pochs dies.

Federich. Pochs o molts, el cas es que no'l puch sofrir y haig de ferli els honors de la casa. (*Confidencialment*) Am tota franquesa, Arquibald, què faría vostè si tingués una dona com la meva?

Arquibald. (*Molt serio, bebent.*) Ah!.. faría lo qu'are faig.

Federich. Vostè es afortunat.

Arquibald. Home, no diré que la meva dona no tingui algunes qualitats...

Federich. Ja ho crech!

Arquibald. Però es de lo mès poca solta que corra. Sempre te el cap a vestits y a sombreros.

Federich. Millor, es una gran cosa, això les distreu de coses pitjors.

Arquibald. A voltes una cosa es consequencia de l'altre. Gracies a Deu, la meva dona es molt bona y en aquest punt no hi tinch res que dir.

Entra la senyora Crespin, dona d'uns 35 anys, elegant y guapa.

Sra. Crespin. Es cert que'l senyor Gilbert Nipan s'en va aquest mateix vespre cap a Dèvonshir?

Federich. Sí, s'en va en el tren de les 11-34 y esperarà el ràpit a Riding.

Sra. Crespin. Però avuy mateix se'n va?

Federich. Sí; el seu administrador l'ha estat robant fa una pila d'anys y a la fí ha fugit

enduhentsen la filla del masover y alguns diners.

Sra. Crespin. Y vol dir qu'es de tanta necessitat anarhi avuy mateix?

Federich. Per què no? Què vol dir?...

Sra. Crespin. Ledy Jéssica y el senyor Fakner han concertat un deliciós passeig al clar de lluna. Jo'm creya que'l senyor Nipan es quedaría per vigilar.

Federich. Oh, Ledy Jéssica coneix perfectament tots aquestos indrets.

Sra. Crespin. Aixís val més que'l senyor Nipan s'ocupi de l'assumpto del seu majordom.

Entra el coronel Ser Cristofer Diring. Es un home genial, ben plantat, elegant, té uns 38 anys. Amb ell entra també Jordi Nipan. Te aproximadament la mateixa edat, però es més aviat un tipo meriodional que inglès.

Coronel. No home, no, et dich que no, estàs equivocat.

Jordi. Val més que n'hi diguis alguna cosa a Fakner.

Coronel. (*Veyent als que hi ha en escena.*) Silenci!

Jordi. Donchs si no ho fas...

Coronel. ¡Silenci!

Federich. Que hi hà, que passa?

Coronel. Res, que'l nostre amich es una mica anticuat y no vol convèncers de que en tots els flírts ignoscents, les dones arriben a un cert punt sense adonarsen, però quant s'adonan de que han anat massa

lluny, tornan enrera. Aquesta es la meva modesta experiencia am les dones.

Jordi. Y si no s'en adonan?

Coronel. Veritat que s'en adonan senyora Crespin?

Sra. Crespin. Deu de haverhi de tot, però tots els casos vostès son el dimoni temptador.

Coronel. Millor, aixís vostès teneu més mèrit si saben defensarse.

La senyora Crespin va al fons y guayta.

Federich. (*Apart al Coronel.*) Ja suposo de lo que's parlaba. Jo sento molt lo que passa, peaò vareig prohibir a Ledy Rosamunda qa'invitès a Fakner.

Coronel. (*Apart a Federic.*) Y malgrat aquesta prohibició ha vingut.

Federich. Me l'he trobat aquí.

Coronel. Donch adverteix a Ledy Rosamunda perque ella avisi a Ledy Jessica.

Federich. Ho faré amb molt gust, però desgraciadament la meva dona té la mala costum d'escoltar y fer després lo que vol. No't sorprenguis si un día d'aquestos sents a dir que... que... no't sorprenguis, sents?

Coronel. De que no m'haig de sorprendre?

Federich. Escolta, aquí entre nosaltres, per alguna cosa som amichs, ¿què faríes tu si fossis casat y et trobessis en la meva situació?

Coronel. Si m'hi trobaba,... faría lo millor que podría per sortirmen.

Jordi s'acosta y la Sra. Crespin ve tambe al prosceni.

Jordi. *(al Coronel)* ¿Axís quedem en que tu li parlarás a Fakner?

Coronel. Yo crech que ningú millor que'l teu germà.

Jordi. Aquesta mateixa nit surt per Devonshir, sino'l detinch. ¿Tu creus que això es necessari?

Coronel. No, Fakner y ja som bons amichs. Yo vareig presenrarlo á Ledi Jessica. Si tu hi tens verdader interés parlaré amb ell, pero jo'n penso que t'equivocas al creure lo que creus. Per ell l'honor es sagrat. Ho dich, perque ho sé, per alguna cosa hem viscut tres anys junts.

Jordi. El que tú y ell hagueu viscut tres anys junts a l'Africa no vol dir ré.

Sra. Crespin. Si coneixém tots la historia y brillant de Fakner. Fakner com a militar ningú en te ré que dir, y com a galant, mentras va ser al Africa tampoch. Fakner salva a la Sra. Eberno. Fakner venja explendidament la mort del Coronel Eberno el seu marit, atemorisant a aquells salvatjes. Fakner torna a Inglaterra cobert de gloria. La nació sensara l'admira y el gobern el combla de felicitacións y fins de creus. Fakner es l'home del día, solicitat en tots els salons. ¿Amb tot això es doncs segur que Fakner no farà may, absolutament may l'amor a cap dona hermosa que li surti al pas?

Coronel. Fakner no es un home adotsenat, no es un héroe vulgar.

Sra. Crespin. Perdoni Coronel que li digui, que creuría amb aquesta mena d'hèroes si no fossin de carn y ossos. ¡Ay si fossin fets de cera ó de bronso que me'n farían poca de por!

Arquibald. Bé y despues de tot ¿qui es aquet Taknert? ¿D'aont ha sortit? ¿Qui era la seva familia?

Ooronel. El seu pare era un marxant molt ric y la seva mare era filla d'un propietari rural. Ell ha sortit un purità.

Sra. Crespin. Un purità que pot deixar de ser-ho si es troba mol aprop d'una dona hermosa com... Ledi-Jessica.

Coronel. Coneix mol bé els perills.

Sra. Crespin. Si es bon militar y valent no ha de témels.

Al lluny se sent un piano que toca amb gran delicadesa y art exquisit una pessa clas-sica. Tots callan y escoltan.

¿Es la Sra. Eberno?

Coronel. Sì.

Sra. Crespin. Toca Admirablement.

Coronel. Es una persona agradibilíssima.

Sra. Crespin. Y jo quant no la coneixia me la imaginaba molt entonada. Es tant séria

Coronel. Encara dú dol del seu marit.

Entran Ledi Rosamunda y Dolly. Dolly du l'espatlla ensenyant.

Sra. Crespin. D'això fa ja dos anys. ¡Sembla imposible qu'entremitj de las senyoras de la nostra bona societat hi hagi qui pugui dur dos anys de dol per un home! Això em fa creure en la regeneració del meu sexe.

Federich. (*d'esquena a Ledi Rosamunda*) Yo faría una aposta de que la meva dona per mi no en duría ni un any.

Ledi R. (*jove encara y ermosa*) Tens raó, guanyarías l'aposta Federich, pero si de

aquí allà et condueixes com tu sabs y com jo vuy, t'en asseguro sis setmanas. Estigas doncs satisfet y no vulguis fer creure a la gent que no soc una esposa model.

Federich llensa una mirada d'inteligencia al Coronel.

Arquibald. (*en tò ampulós a Dolly*) ¿Altre volta sensa *écharpe*? Has de pendre mes precaucions per l'aire humit dels vespres. Si tornas a agafar un costipat...

Dolly. Escolta amor meu, si l'agafo, com que tu no has de tusir ni d'estarnudar per mi...

Arquibald. No, pero haig de sentirte y ja compendrás que d'agradable no en té ré.

Dolly. No puc pas dur una llista de cosas que no't son agradables. Ademés las altres senyoras no s'en posan tampoc.

Arquibald. El fret qu'ellas tinguin no't farà mal a tu.

Dolly. Jessica es vora el riu escotada y sensa abric de cap mena.

Segueixan parlant baix. Jordi Nipanu ha estat escoltant. De sobte s'alsa y va de dret a ells per parlar, pero es deté y decidit s'en va pel fons.

Coronel. ¿Pero vosté ho ha vist senyora Crespín?

Sra. Crespin. Sí. ¿Ahont ha anat donchs?

Coronel. Suposo que a dir al seu germà lo que ell sospita. Tots coneixèm a Ledi Jéssica...

Sra. Crespin. Sí, pero no faría vosté malament d'endursen el seu amich Fakner altra volta a aquells països.

Coronel. D'aquí poch temps ha de deixar l'

Inglaterra. Cada día arriven noves menys satisfactories de l'Africa y me sembla que'l Govern no tindrà altre remey que cridarlo, perque torni a fer creure aquells salvatjes. Y parlant d'altre cosa...

Sra. Crespin. Parlant d'altre cosa ¿no trova vosté que la Sra. Eberno toca divinament?

Ella va cap el fons.

Coronel. (*Deturantla*) Quedèm avans d'anarsen, en que de tot lo dit ni mitja paraula més.

Sra. Crespin. No tingui por Coronel, qu'a mi em sembla que no resta ja res per dir.

Saluda y se'n va:
El Coronel obre les cortines al passar ella, mou el cap contempíantla y s'acosta a Arquibald y Dolly.
Ledi Rosamunda y Federic discuteixen.

Arquibald. No'm digues qu'ahir no't varés passar la nit tussint.

Dolly. ¿Jo?

Arquibald. Sí, jo tinch el son molt lleuger y 'm despertas (*dirigintse al coronel.*) ¿Vosté dorm fort Coronel?

Coronel. Com un tronch. En tota ma vida he passat una nit sense dormir.

Dolly l'ajunta a l'altre grupo y ell y Arquibald van al fons.

Federich. (*Enfada.*) ¿Donchs que haig de fer?

Dolly. Me vols creure a mi, pren un whisky no t'hi capfiquis.

Federich. Sí, pero aquí es a casa meva y soch responsable de lo que passi y no vuy que la gent xerri...

Ledy R. Te'n compte que'l teu bon nom no s'en ressenti.

Federich. *(enfadat)* Mira, això de riures del marit no està may bé, ¿sabs?... y devant de la gent pendres a broma lo que'l marit diu, es... es de molt mal gust... de molt mal gust.

S'en va pel fons énfadat.

Dolly. Va agafant mal gènit. Ja quasi s'assembla al meu marit.

Ledy R. No ho creguis, es molt pitjor; el teu encara'm faría un xich de respecte.

Dolly. Sí, es mes alt y gros; pero si t'estessis tot el día amb ell acabaría per no ferten. Federich al menys te més paciencia...

Ledy R. Si haguessis de viure una temporadeta amb ell, ja m'ho sabríes dir. Y no't pensis, si tingués gènit, si sapigués dominarme, amb una paraula, si fos més home, l'estimaría més. Però... es ben inùtil. Se passa la vida demanant a tothom consells de cóm ha de tractarme... y rè. Com si fos molt difícil sapiguer tractar a una dona.

Dolly. El meu marit avans no era com are, tenía menys extranyeses.

Ledy R. Com més anys van posant pitjors resulten.

Dolly. Jo, la veritat, amb tot y ser els nostres marits com son, me'ls estimo més que'n Gilbert.

Ledy R. De quí parlas? Pobre Jéssica... Deu fassi que no hagi de fer may cap bogería.

A fòra se sent una gran rialla després un'altra seguidas de la veu de Ledi Jéssica.

Ledy J. (*Fòra*) ¡Oh, no, no, no, no! No s'acos-

ti. Ho sento molt, moltíssim. (*Rient.*) Pero vostè està tant...

Altra rialla.

Eduard. (*Amb tò sincer.*) Tant ridícol veritat?

Ledy J. (*Fòra.*) Crèguim, vagis a mudar que agafaría un costipat.

Eduard. (*Fòra.*) Si vostè m'ho mana...

Ledi Jéssica apareix entremitj, de les cortines, procurant reprimir el riure. Es una dona molt alegre, hermosa, d'uns 27 anys, coqueta y elegant. El piano ja no toca.

Ledy J. Ja, ja, ja! Pobre xicot! Mirèusel còm se'n và!

Ledy R. (*Acostantse al fons.*) ¿Què es? ¿De què 's tracta?

Ledy J. De la meva agulla de pit que no valía cap diner... Volía que li dongués un recort y tant s'hi ha empenyat que jo traientme l'agulla l'he llensada en broma a l'aigua dientli: «Si la vol l'ha d'agafar». Y el pobre xicot de frach s'ha tirat al aigua y l'ha agafada. Y al sostir... ja, ja, ja! semblava un *Neptuno* d'última moda, estava deliciós.

Ledy R. (*Parlant apart totes dugues.*) Mira Jéssica, tots els homes parlen de tu...

Ledy J. (*Molt carinyosa.*) ¿Si... qui son, qui son?

Ledy R. Are mateix en Federich deia...

Ledy J. (*interrompentla.*) De lo que'l teu Federich digui o de lo que puguis dir tu, tant se me'n dona.

Ledy R. En Jordi t'ha estat observant tot el vespre.

Ledy J. He fet rès de mal?

Ledy R. Y crech que ha anat a dir alguna cosa al teu marit referent a tu.

Dolly s'hi ajunta.

Ledy J. (*Un xich enfadada.*) Vols dir? Aquest Jordi què'n fa de mal! Y are en Gilbert es capàs de quedarse.

Ledy R. Jo crech que valdría molt més que's quedés.

Ledy J. Què dius? Tu no pots parlar axís. Tu sabs que jo soch una bona esposa, no tens per que dubtarne, però la vida al costat d'un home que no entén una broma, que sempre està serio, impassible... es d'una monotonía qu'exaspera.

Ledy R. Sí, però no has de donar lloch a que's fassin comentaris.

Dolly. Sí, Jéssica, sí. La senyora Crespin are mateix ha fet molts comentaris de tu y de Fakner.

Ledy J. Ella? Però Rossy, per què rebs tu aquesta dona a casa teva?

Ledy R. No ho sé. Però algú ha de venir-hi. Jo'm pensava qu'ella y tu erau molt amigues.

Ledy J. Sí, sí que ho som, íntimes amigues, però ens odièm amb tota l'ànima.

Ledy R. Jo tampoch li tinch gens de simpatía. Diu unes coses del meu pobre Federich!...

Ledy J. No te'n ofenguis; però la veritat es que'l teu Federich es un home en edició de butxaca. No te'n ofenguis.

Ledy R. Ré d'això, al fi es el teu cunyat.

Ledy J. Y sobre tot, pots venjarte dient lo que vulguis de'n Gilbert.

Dolly. Donchs podríem aprofitar el teu oferiment per...

Ledy J. Sí? Digas, digas.

Dolly. No m'atreveixo... veritat, Rossy, que no estaría bé?... Però ahir deia la senyora Crespin...

Ledy Rosamunda guaita a Dolly, que amb la mirada la contè.

Ledy J. Referent a Gilbert?

Dolly. Sí.

Ledy J. Y què deia, què deia?

Dolly cerca l'opinió de Ledy Rosamunda.

Ledy R. No, Dolly, no!

Ledy J. Sí, Dolly, sí! Dígam-ho.

Ledy R. No, no!

Ledy J. Parla, que no haig d'espantarme per lo qu'hagis de dir.

Ledy R. No hi hà necessitat de que ho digui.

Dolly. No sé a què venen tants escrúpols. Si algú ho hagués dit del meu marit, me quedaría tan tranquila.

Ledy J. Mira Rossy, si no m'ho vols dir, no't diré jo tampoc lo que m'han contat del teu Federich. *(Ledy Rosamumda comensa a riure, Dolly també)*. Dígueum-ho, Digueum-ho.

Continúa rient.

Ledy R. Donchs va dir... t'ho diré a l'orella.

Ledy Jéssica s'hi acosta y Ledy Rosamunda li diu algunes paraules a l'orella, Dolly ríu.

Ledy J. De'n Gilbert?

Comensa a riure.

Ledy R. Sí.

Totes tres es miran y esclatan a riure en *crescendo*. Quan ja han arribat al màxim entra *Gilbert Nepean*. Es un home d'uns 40 anys semblant al seu germà Jordi, es alt, moreno, fort, tranquil, té les mans y peus grossos y tè el vici de mossegarse les ungles. Vesteix trajo y gorra de viatje que no's treu al entrar. Quan ell entra, s'acaban les grans rialles. Ell sense mirar a ningú va a seure a la taula de primer terme dreta; agafa un cigar y rasca tres mistos no encenentse mes que'l tercer, els llensa amb ràbia a mida que no se li encenen o se li apagan. Ledy Jéssica que s'ha anat acostant al seu marit, sense qu'ell la vegi, cambia una mirada d'inteligencia amb Ledy Rosamunda y Dolly. Dolly li fà l'ullet y Jéssica contesta amb una ganyota. Dolly y Ledy Rosamunda se'n van pel fons. Gilbert està ocupat encare amb el cigar. Ledy Jéssica darrera se'l contempla.

Gilbert. Escolta : Què es tot aquest cúmul de ximpleríes amb Fakner?

Ledy J. Ximpleríes?

Gilbert. En Jordi acaba de dirm-ho.

Ledy J. En Jordi es una gran persona; això d'anar a contar-ho tot al seu germà, fà nen d'estudi. Y jo no faig ximplerías de cap mena, perque de ximple no'n soch, entents? no'n soch.

Gilbert. Voldría que per primera volta a la

vida, em donguessis una resposta clara y terminant.

Ledy J. Fa temps que te'n vareig donar una. Val més que no me la recordis tant sovint, Pregúntam lo que val una pluma de sombrero o el temps que necessita un marit per apendre a ser correcte y ben educat devant de la seva dona.

Gilbert. Què vols dir amb això?

Ledy J. (*Rient*) Que't treguis la gorra

Gilbert instintivament es treu la gorra, després trovant que no ha fet bé, se la torna a posar.

Gilbert. Aquí hi hà corrent d'aire.

Ledy J. (*Pel llumet d'encendre els cigarros*) Mira, ningú ho diría.

Gilbert. Donchs jo't dich que hi hà corrent.

Ledy J. No diguis mentides, amor meu. Perque si'n díus aniràs a parar... a un lloch ahont aniré a parar jo... y ¡tindrías el disgust de trovarme!, de passar-hi ab mi anys y anys.

Gilbert. (*Nerviós es mossega les ungles y es treu el relotje*). No tinch temps per perdre. Demà de matí haig de ser a Dévonshir pel assumpte del meu majordom; però avans d'anarme-n vui sapiguer la veritat de totes aquestes ximpleríes entre Fakner *y* tu.

Ledy J. Ah!

Cilbert. Ho sabré de tu... o m'obligaràs a preguntarli a ell!

Ledy J. Valdrà més que vulguis sapiguer-ho per mi, perque ell potser no t'ho dirà.

Gilbert. Donchs comensa.

Ledy J. Si no't treus la gorra, no.

Gilbert. Ja t'he dit que sento aire.

Ledy Jéssica va decidida al fons clou les cortines Ell l'observa tot mossegant-se les ungles.

Ledy J. Vaja, are sí que podràs descubrir el teu delicadíssim cap, sense perill.

Gilbert. (*Decidit*) No.

Ledy J. (*Assentada, molt tranquila*). Està bé; no diré una paraula.

Gilbert. Que no?

Ledy J. Y a ben segur qu'es molt més interessant per tu sapiguer lo que hi hà entre'l senyor Fakner y jo, que du ficada aquesta gorrota...

Gilbert. (*La mira rabiós, se mossega les ungles y llensa la gorra al damunt de la taula*). Digas.

Ledy J. El senyor Fakner sent per mi la més profonda simpatía.

Gilbert. T'ho ha dit?

Ledy J. No

Gilbert. No?

Ledy J. No; però es perque jo no li he deixat dir.

Gilbert. No li has deixat dir?

Ledy J. No, val més ferlo gruar. Aixís no ho diu però m'adula constanment.

Gilbert. Y tu ho acceptes?

Ledy J. Es clar que sí. Per què no haig d'acceptar-ho? Y tu n'haurías d'estar orgullòs!... Si ell m'admira y'm troba elegant y guapa, es el millor compliment que't pot dedicar. Y si aixís te piqués l'amor propi y't fés estar atent ab mi y amable y fi y condescendent, sería un motiu perquè li mos-

tressis agrahiment, perque t'ensenyaría a conquistar el cor de la teva dona. Y com tu tot això no ho fas, ni ho sabràs fer mai, has d'agrahirli que t'estalvihi aquesta feina.

Gilbert. (*Furios*) Prou. Are escolta bè. Tot això s'ha acabat. Et prohibeixo que continuis per aquest camí.

Ledy J. Dius que'm prohibeixes?...

Gilbert. T'ho prohibeixo, y si ho fas...

Ledy J. No, amenasses no; ves-hi en compte.

Gilbert. Respectaràs o no lo que jo't digui?

Ledy J. Respectar-ho sí, ho respectaré; obehir-ho... quí sab, veurèm.

Gilbert es dirigeix a ella furiós. Entra Jordi. Gilbert se conté.

Jordi. Tens l'automóvil a punt, Gilbert. Què ha succehit?

Gilbert. Rè. (*A Ledy Jéssica*). Demà sens falta, fés el favor d'anar a reunirte ab mi.

Ledy J. No puch. He promès a la meva cosina que aniría a veurela y vuy cumplir lo promès, encara qu'això m'obligui a separarme de tú.

Entra un criat.

Criat. El senyor té el temps just per agafar el tren.

Gilbert. No me'n vaig.

Criat ¿No se'n va el senyor?

Gilbert. No.

El criat se'n và.

Ledy J. *(a Jordi)* No es veritat qu'es molt d'agrahir al meu marit que's quedi a ferme companyía tenint obligació de ser a Devorshir? No es veritat qu'es deliciós, pensar que desprésdecinchanys dematrimoni, encare tinch tanta forsa magnètica per atraure al meu marit?

Gilbert. No. Ja sabs tu que no es per això que'm quedo (*va al fons y crida*) Eh, Gasbi! ¡Que s'esperi l'auto; m'en vaig (*s'acosta a Ledi Jéssica*). Demà t'espero, ¿ho sents?

Ledy J. Es inútil que m'esperis.

Gilbert. Hi aniràs.

Ledy Jéssica agafa la gorra.

Ledy J. ¡Hi aniràs! Aquesta paraula en boca d'un marit com tu no està bé.

Gilbert. Jordi, me penso que no podré tornar avans d'una setmana. Ocúpat de tot y vigila-ho tot. (*Observant a Ledy Jéssica*) Vindràs a reunirte amb mí.

Ledy J. He promès a Betty... Aquí tens la gorra.

Gilbert. Adeu, Jordi.

Li estreny la mà, mira fixo a Ledy Jéssica y es dirigeix al fons.

Ledy J. A reveure, espòs meu.

Va fins al fons. Gilbert lívit y rabiós es gira y li parla a la orella, pero que se senti del pùblich.

Giibert. Un día sense volguer, quí sab si sense adornate-n, anirás un pas massa lluny y aquell día et juro que't recordaràs de mí.

S'en va. Ledy Jéssica queda com mitj atemorisada, torna al prosceni y agafa un periodich ilustrat. Jordi fuma y l'observa.

Ledy J. (*desprès de pausa*) ¿Sabs, Jordi, qu'has sigut molt ximple de dirli lo del senyor Fakner?

Jordi. ¡He cregut qu'habia arribat prou lluny.

Ledy J. No't regonech autoritat per jutjar fins a quin punt...

Jordi. Quan el gel es prim, es trenca fàcilment.

Ledy J. Com més prim el gel, més deliciós per patinar-hi y fer-hi broma. Tu ets com el teu germà, les bromes no les entenèu.

Jordi. ¿Has sentit lo que'n Gilbert ha dit?

Ledy J. Sí, ets el seu apoderat. Vols dir que la tasca no't serà pesada?

Jordi. Per què?

Ledi J. Això d'haverme de vigilar constantment perque no avanci un pas més de lo que creguis convenient .. Ademés la missió no es gaire honorífica.

Jordi. No tinch pas intenció de vigilarte.

Entra pel fons Fakner.

Cap intenció.

S'en va pel fons. Fakne es un home de uns 40 anys. fort, distingit, cabell un xich grisench, cara ben afeitada pàlit, se li coneix qu'ha viscut molt y qu'ha sofert, pero està ben conservat. Vesteix de smoking.

Ledy J. (*després de pausa breu*) Demà s'acaba la estada en aquesta casa y ja no ens veurèm.

Fakner. Aquí no, però... Ahont ens veurèm?

Ledy J. Vol dir qu'es d'absoluta necessitat?

Eduard. Absoluta.

Ledy J. No ho sé. Ens veurèm qualsevol día sense menys pensarho.

Sonrient.

Eduard. Per què's pren la vida sempre rient, Ledy Jèssica?

Ledy J. Còm vol que me la prengui? La vida presa en serio es molt desagradable. Vostè mateix, montat en un briós caball, serio, passant els millors anys de la seva vida, lluytant a l'Africa ab aquells selvatjes, quín atractiu té? No disfruta més vivint aquí a Londres en societat?

Eduard. Sí, al Africa no hi torno, no vuy lluytar més ab aquella gent. Are he vingut aquí a passarme la vida lluytant per conseguir el seu amor. La vida es lluyta constant.

Ledy J. Aquesta lluyta serà de menys profit que la dels selvatges. (*S'ha acostat a ella.*) Fàssim el favor; vostè recordarà que m'ha promès discutir tots els assumptes d'amor a una distancia de tres passes. Avansi tres passes, fàssim el favor.

Eduard. Quàn tornarèm a veurens?

Ledy J. Quàn? Ahont va vostè demà a la tarde quan surti d'aquesta casa?

Eduard. No ho sé. Y vostè, ahont va?

Ledy J. A casa de la meva cusina Betty.

Eduard. Ahont viu?

Ledy J. En un camí, no lluny del riu, cap a la ciutat, prop de Steins.

Eduard. En quín indret?

Ledy J. A dugues milles cap al nord... nord oest, no, sud-oest. Jo ab això de Geografía..

Eduard. Hi ha algun Hotel aprop?

Ledy J. Ja ho crec! Hi ha un Hotelet molt elegant, tocant al riu, l'Hotel de l'Estrella, especialitat en cuyna francesa.

Eduard. Donchs hi aniré demà quan surti

d'aquí. Me permet ferli una visita a casa dels seus cosins?

Ledy J. M'estimo més que no la fassi. Sols hi serè fins dilluns.

Eduard. Y allavores ahont?...

Ledy J. El dilluns a la tarde m'en tornaré a ciutat.

Eduard. Sola?

Ledy J. No, ab en Ferris, una criada de confiansa. A menys que... que la fés marxar primer.

Eduard. Y ho farà?

Ledy J. No ho crech. Però la derrera volta que vaig anarhi, em va succehir una cosa curiosa. Vaig enviar, a Ferris am l'equipatje aviat de la tarde y jo per caminar una mica vaig anarmen a peu a l'estació. Hi havía dos camins y jo vaig errar el camí.

Eduard. Oh!

Ledy J. No sé còm me vaig perdre, però caminant, caminant, a dos quarts de vuyt del vespre me vaig trobar enfront de l'Hotel de l'Estrella, rendida, acalorada, ab una gana que hauría menjat fins pa dur y ab un humor que'ls diables se m'enduyan. Precisament això va ser també un dilluns.

Eduard. Un dilluns? Quína casualitat!

Ledy J. (*Sent pasos y va al fons.*) Ah, ets tu, Ferris? Què fas aquí?

Ferris, una criada d'uns 30 anys, molt fineta, molt ben vestida, morena, reservada, de mirada traidoreta, apareix a la porta del fons ab un *écharpe* a la mà.

Ferris. Perdoni la senyora, però he cregut que potser tindría fret y li he dut això.

Ledy J. Pòsau damunt d'una cadira.

Ferris. Està bé, miledy.

Ho fà y surt pel fons.

Ledy J. *(Badalla.)* Aném al saló de billars.

Anantsen.

Eduard. No. *(Detenintla.)* Quànt temps ha de durar això de jugar ab mi?

Ledy J. Quí li ha dit que jugo am vostè?

Eduard. Què ha fet sinò aquestos tres mesos? El meu cor es de vostè, la meva vida es de vostè. Per què vol jugarhi?

Ledy J. Jo? Què haig de fer perque no digui que jugo?

Eduard. Estimarme, estimarme.

Ledy J. Quina bogería! Vostè sempre vol ser Romeo y jo sols soc Julieta a estones.

Eduard. A estones? Quan?

Ledy J. Quan faig bogeríes...

Ella se'n vol anar, ell li barra el pas.

Eduard. Ah? vol vostè que jo'm torni boig? Voldrà vostè que la fassi a miques per veure si li trovo el cor?

Ledy J. Silenci, algú s'acosta.

Fakner s'allunya. El Coronel ve pel fons tot fumant. Ledy Jésssica se'n va.

Coronel. ¡Ay Eduard, Eduard, còm corras!

Eduard. *(Volent seguir a Ledy Jéssica.)* Ja'n parlarèm un'altra estona.

Coronel. *(Agafantlo del bras.)* No, ha de ser are. Jordi Nepean no s'amaga de parlar de tu y de Ledi Jéssica y diu coses que... Li he fet creure que tu ets un home d'honor..

Eduard. Ho soch.

Coronel. Y que les teves intimitats am Ledy Jéssica no tenen cap mala intenció.

Eduard. T'equivoques.

Coronel. Què vols dir?

Eduard. Això es compte meu y d'ella.

Volentsen anar.

Coronel. *(Deteníntlo.)* No, no vuy que te'n vagis, convé aclarir aquest punt.

Eduard. *(Furiós)* T'he dit qu'are no... y no siguis pesat.

Coronel. *(Amb afecte.)* Vínam aquí, y no agafis aquest tò que entre nosaltres resulta ridícol. Parlem am tota calma, com amichs y com homes de mon.

Eduard. ¡Homes de mon! Si algún animal existeix en la fauna de la civilizació que'm fassi fàstich, es l'home de mon. ¡Deu del cel, quíns homes y quín mon!

Coronel. Exactament. Es un mon fastigós, de mentida, de traició y d'hipocresía. Però ja ho veus, am tot y ser axís fa mils y mils anys que'existeix y no s'ha millorat gens en questions d'amor. Y parlant com a modest habitant d'aquest mon fastigós, vuy que'm diguis per què dimoni se t'ha ocorregut fer l'amor a una dona casada y quín resultat n'esperas en el supost de que't corresponguí? Quín serà el fí? Veiam, explicat.

Eduard. No ho sé, ni m'interessa. Sols sé que l'estimo.

Coronel. Però fill, considera qu'es la dona d'un altre.

Eduard. Sí, està casada amb un home que ni

la comprèn, ni sab apreciar lo que val; amb una paraula, un home indigne d'ella.

Coronel. Sí; sí es lo de sempre! totes les dones estàn casades amhomes que no saben apreciar lo que valen, que no son dignes d'elles. Tot això es lo de sempre.

Eduard. No t'ho prenguis a broma. No has de fer més que mirarte el marit. No tenen ni un sol punt de semblansa. Còm poden ser felissos!

Coronel. Això ja podíen vèureho avans de casarse.

Eduard. L'amor cega y l'experiencia vè després quan no s'hi es a temps.

Coronel. Ho podíen preveure.

Eduard. A mi em revolta al veure la vida de una dona jove y hermosa sacrificada per sempre.

Coronel. Hi hà mils coses que'ns revolten la sang a cada punt. El matrimoni es fet pel cel, y si haguessim d'esmenar tot lo que d'allí vé y a nosaltres no'ns acomoda, ¡què feyna tindríem! ¿Quin serà el fí de tot això?

Eduard. No ho sé, ni m'interessa. L'estimo!

Coronel. No ho sabs? Donchs jo t'ho diré. *(Contant amb els dits.)* Possibilitat número 1: que tú la deixis d'estimar.

Eduard. Aixó es impossible.

Coronel. Possibilitat número 2: podèu l'un o l'altre, ó tots dos a la vegada, morir de mort natural, pero com tots dos teniu, gracies a Deu, molt bona salut, no ho crech molt probable. Possibilitat número 3. Podèu morir tots dos envenenats o en les aigues del Tàmesis o d'un tiro... No us aconsellaría cap d'aquestes bestieses; a ella

no la crech capàs de ferho; a tu... am franquesa, jo no crech que t'estimi fins a tal punt.

Eduard. M'estimarà,

Coronel. Encare no hi som. Possibilitat número 4: Pot succehir que darrera d'ella t'arruinis y et tornis ximple sense... recompensa.

Eduard. La meva passió no es física.

Coronel. Deixat de física. No seràs tu diferent dels altres homes.

Eduard. Et dich que no ho es.

Coronel. Ja vindrà. Ja veuràs còm vindrà.

Eduard. (*Cremat.*) Donchs vindrà, com vulguis. Amb tú hi hà que acabar aixís, donante la raó.

Coronel. Perqué la tinch.

Eduard. Bè, donchs prou. De tot això tu no'n has de fer rès.

Coronel. No? Possibilitat número 5. Una unió extraoficial ab el consentiment del marit. En Gilbert Nepean no es un marit.. condescendent. Podem suprimir aquesta possibilitat.

Eduard. Pots suprimirles totes.

Coronel. Sí, podría suprimirles però no dubtis que una o altra l'hauràs de seguir. Possibilitat número 6; una unió secreta. Això que dius en nostra societat es quasi impossible. Y si ho fos, sabs tu lo que voldría dir? Voldría dir que tindrías tots els inconvenients del matrimoni y cap de les ventatges. Vol dir recels, alarma constant, privació de moltes coses .. haver de ferho tot d'amagat... Y tu, ensenya del honor perso-

nificat, podríes consentirho? (*Pausa breu.*) Què hi dius a tot això?

Eduard. Que l'estimo y que no haig d'ocultarho.

Coronel. Axís lo que vols es un escàndol públich? Donchs jo crech que'l conseguiràs. Vols que't digui lo que succehirà?

Eduard. No; vuy que callis.

Coronel. (*Agafantlo pel bras.*) Donchs no vuy callar Faràs després lo que vulguis, però avans has de sentirme. No olvidis que ara estàs en el cim de la gloria. No olvidis que t'han colocat dalt d'un monument y que t'has posat la toga de la moral. En Gilbert Nipan té mal gènit y si averigua que t'has rigut d'ell, que l'has deshonrat, no quedarà tot sense càstic. Possibilitat número 7, aquesta té dos quadros. Primer: Eduard Fakner, l'home del día, l'hèroe de la Gran Bretanya, admirat per tothom y colocat al cim de la gloria. Segòn: Escàndol monumental, la gloria acabada, la toga de moralitat per terra, la seva reputació d'home d'honor se l'ha endut el vent. L'hèroe convertit en un ser vulgar. Estàs tu disposat a sofrir totes aquestes conseqüencies ensenya del honor personificat?

Eduard. Si las haig de sofrir, per què no?

Coronel. (*Mou el cap com no creyentho.*) Possibilitat número 8. Ultima de la serie. Agafar els trastets y cap al Africa demà mateix si es possible o a Jericó o a Hon-Kong. Jo t'acompanyaré. Què respons a tot això?

Eduard. Que no.

Coronel. Què no?

Eduard. Sabs que'm sorpren molt vèuret convertit en un predicador de moralitat y de bones costums?

Coronel. Per què?

Eduard. (*Ab indignació creixent.*) Estimo a una dona amb l'amor més gran de la meva ànima, am tota la puresa possible. Si això no es honrat, si això no es moral, què és? Y tu vens aquí a predicar filosofíes barates y moral!...

Coronel. Sí, sí; tinch obligació de ferho. Jo no soch hèroe ni duch la toga de moral, ni soch l'admiració d'un poble, però puch jurar davant de qui sigui, que cap marit, ni cap pare, ni cap germà, podrà demanarme explicacions de la meva conducta. Y ara, escóltam bé, amich de tota la vida, ets uu tonto si creus que'n pugui may resultar rès d'aquesta passió invencible per Ledy Jéssica, rès que no sigui la teva desgracia.

Eduard. (*Ferm.*) Està molt bé. Però ab lo que m'has dit avuy ja n'hi hà prou y no estich disposat a que m'ho repeteixis, encara que...

Coronel. Series capàs de renyir amb mi?

Eduard. Si tu m'hi obligues, sí.

Coronel. Però sabs lo què dius? Sembla que desvariegis.

Eduard. Donchs si soch boig, deixam am la meva bogería.

Coronel. Es a dir que fins renyiríes ab mi per ella?

Eduard. Sí.

Coronel. Està bé; quan puguis reflexionar en plè judici, allavores compendràs que un company, que un amich de tota la vida no pot consentir, encara que li vagi el perdre la amistat, que la teva felicitat, el teu honor y el teu pervindre se'ls endugui una dona, que, per molt que valgui, no val tant com això. Ja m'has sentit; ara adeu.

Anantsen. Fakner, arrepentit s'acosta a n'ell y li obra els brassos.

Eduard. Vina y abràssam, no puch dubtar del teu afecte.

Coronel. Eduard!

Els dos es contemplan de fit a fit un instant y Fakner romp a enrahonar am veu emocionant.

Eduard. L'estimo... tu no sabs còm l'estimo! Quan la veig, quan sento el trepitj d'aquells peus petitíssims, quant sento la seva veu d'argent, el frou frou de la roba... allavores jo no sé lo que'm passa, però penso que Deu no pot haberla creat tan deliciosa, si m'ha de castigar per estimarla.

Coronel. Pobre amich ¡de l'ànima! Veig que les arrels son fondes, veig que'ls meus discursos no hi poden rès.

Pel fons entra Beatriu, una morena alta, elegant, hermosa y espiritual d'uns 30 anys.

Beatriu. Eduard, aquí fora hi hà un criat que du un missatje urgent.

Eduard. Per mi?

Entra un criat ab una carta.

Criat. El jove que l'ha dut diu qu'es molt urgent y espera la resposta.

Eduard. (*Agafant la carta.*) Del Ministeri de Colonies? Està bé; díguili que vaig desseguida. (*El criat se'n và. Llegint.*) Nous disturbis al Africa. Volen que jo hi vagi a tractar de la pau novament. Diu que creuen que jo puch conquistar els quefes y evitar sanch.

Coronel. Hi aniràs, Eduard?

Eduard. (*Pensatiu.*) No ho sé.

Coronel. (*A Beatriu.*) Ajudim vostè a convèncel.

Beatriu. Jo? Vol dir que tinch alguna influencia ab ell? Eduard, per la nostra antiga amistat...

Eduard. Ah no; ara no puch respondre! M'ho pensaré, m'ho pensaré.

S'en va preocupadíssim.

Beatriu. Li ha parlat vostè?

Coronel. Sí. Li he fet un discurs tot lo eloqüent y plè de realitat possible, però... inútil! Quan una de vostès ens agafa d'un cabell y no vol deixarlo anar, ni un exèrcit de valents soldats hi podría rès.

Beatriu. No crech que'ls homes tinguin tant poch poder, siguin tan poca cosa.

Coronel. Tot el poder d'un home es rès davant de l'astucia d'una dona. L'home es fort, la dona astuta, l'astucia vens sempre a la forsa. Jo per donar llissons als altres, per predicar que no fassin una cosa que no han de fer, me sento fort, vigorós però... la tinch a vostè devant y tot aquell discurs qu'he fet a l'Eduard necessito un'altre que me'l fassi a mi.

Beatriu. No crec que'l meu poder sigui tan gran.

Coronel. Ho es. Vostè ara mateix m'ha sugestionat am la música.

Beatriu. De debò?

Coronel. Quan la veig, quan la sento aprop meu...

Beatriu. No'm parli ab aquest llengatje!... El meu dol es massa fresch...

Coronel. Mentres el seu marit va ser viu no vareig tenir may, li juro, un pensament

que no fos lleal. Ara qu'es mort penso que vostè es jove y que sola tota la vida no es possible que hi estigui. Tinch dret a solicitar el seu amor.

Beatriu. Y si volgués ferme monja, que pot molt ben ser?

Coronel. En el mon hi hà moltes dones lletges que poden fersen.

Beatriu. Y si jo volgués sacrificar la meva vida?...

Coronel. Casis ab mi y tindrà, jo li prometo, proporcionarlhi, ocasions de sacrificarse. Y are procurem si entre tots dos, be units de pensament, podèm salvar al nostre amich.

Beatriu. Silenci.

Torna a entrar Fakner com plè d'intranquilitat e indicisió.

Coronel. (*Després d'una pausa breu.*) Y bé, Eduard, què has resolt?

Eduard. No ho sé, no ho sé.

Coronel. Si tu hi vas... hi aniré am tu.

Apareix a la porta del fons Ledy Jéssica.

Beatriu. Hi anirà, Eduard?

Ledy J. Ahont ha d'anar?

Eduard. Per ara en lloch, aquí, no'm moch d'aquí. Vaig a donar la resposta.

Ledy Jéssica y ell es miran y Fakner surt. El Coronel y Beatriu quedan sorpresos.

TELO

ACTE SEGÓN

Salonet particular de l'Hotel de l'Estrella à Shepperford. Habitació alegre y confortable, mobles moderns y senzills. Al fons grans portes de cristalls que donan a una veranda. Forma el toldo de la veranda un sostre d'enredaderes en flor sostingut per un armassó de ferro. Més al fons es veu el Tàmesis y les *villas* de l'altra banda del riu. Una única porta a la dreta, un sofà vora la porta, a l'esquerra un buffet amb plats, coberts, fruyteres plenes de fruyta y un parell o tres d'ampolles de Burdeos y xampany. Entre mitj de les dugues finestres, una taula am tot lo menester per escriurer. Quasi al centre de l'escena y en primer terme una taula no massa gran amb estovalles, plats y copes. Ximeneya en primer terme esquerra.

Fakner de frac passa revista del menú y aprop seu hi hà un criat francès.

Eduard. Crême a la Reine. Avans de la sopa quatre entremesos...

Criat. Anxoves, Caviare...

Eduard. Çaviare.

Criat. Bien, m'sieu. A quín hora vol dinar, m'sieu?

Eduard. No ho sé; no estich ben segur de si el meu amich vindrà o no. Digui al cuyner que ho tingui tot preparat per poguer dinar desseguida que'l meu amich arrivi.

Criat. Bien, m'sieu.

Eduard. *(Llegint el menú.)* Caviare, Crême a la Reine. Rouget a l'Italienne. Filets de sole. Petites timbales a la Lucullus. Mousse de foie gras en Bellevue. Què es de tot això lo que fà millor el vostre cuyner?

Criat. Tot això es la seva especialitat. El cuyner es magnífich, deliciós. El dinar serà magnífic...

Eduard. *(Segueix llegint.)* Poulardes poêlees, sauce arcadienne. Selle de mouton. Ortolans. Asperges en branches. Pouding mousseline, sauce Eglantine. Souffle glacé a l'ananas. Dessert. (*El criat senyala les fruyteres.*) Y els vins?

Criat. (*Senyalant el bufet.*) Ayala; del setanta nou. Johannesburg, del seixanta sis. Pommery, del 88. Jo mateix els he dut de Londres. Vins tan vells y tan exquisits no els tenim aquí.

Eduard. Molt bé.

Criat. Solament espera un amich, m'sieu?

Eduard. Un tant sols.

Criat. Bien, m'sieu. *(Surt.)*

Fakner sol es passeja uns moments amunt y avall de l'habitació; està nerviós e impacient y diferent de l'acte darrer. El criat torna a entrar seguit de Ledy Jéssica, que vesteix un preciós trajo de carrer d'estiu y qu'es fet am gust refinat dintre de la moda. Al entrar enrahona presament y s'acosta a Fakner.

Ledy J. Oh, senyor Fakner, estava amb els meus cosins y quan me dirigía desde casa seva a l'estació per tornar a Londres, he agafat sens dubte un camí erradament y en lloch de trobarme a l'estació he vingut a parar aquí. La veritat, tinch molt mal de cor y com he sapigut que vostè era aquí, m'atreveixo a demanarli que'm permeti pendre alguna cosa... molt poca cosa, es un atreviment... Tant sols sigui un bosinet de pà.

Eduard. Rès d'aixó, senyora. Am moltíssim gust. (*Al criat.*) Serveixins el dinar desseguida.

Criat. D'aquí mitj hora. Y l'amich de m'sieu?...

Eduard. Quín amich?

Criat. L'amich que m'sieu esperava.

Eduard. Ah! sí; si vé, fàssil entrar.

Ledy J. *(Alarmada.)* Però, vostè espera a algú?

Eduard. *(Al criat.)* S'en pot anar.

Criat. (*Impassible.*) Bien, m'sieu.

S'en và.

Eduard. No sab vostè l'alegría que'm dona

aquesta visita. Miri. (*Li mostra la mà.*) Quasi tremolo no més que d'alegría. Ja sabía jo que vostè havía de venir.

Ledy J. No ho crech perquè jo mateixa fà dugues hores que no ho sabía. De casualitat, purament de casualitat, he près un camí per altre...

Eduard. Ha près el verdader camí... y no de casualitat. No ha sigut casualitat lo que l'ha duta aquí.

Ledy J. Fassi el favor de no agafar aquest aire de convenciment, jo no podría seguir en aquest terreno. Segui y parlem de menjar, que de moment es lo que més pot interesarme.

Eduard. (*Allargantli el menú.*) Espero que lo qu'he triat serà del seu gust. He enviat al mosso a Londres a provehir algun dels plats y dels vins.

Ledy J. (*Llegint el menú amb horror creixent.*) Però... qu'es tot això? Vosté no pretendrà segurament que jo mengi de tot això? Ja tindré bon compte en no errar el camí, si un día sé que m'espera un menú com aquest.

Eduard. Vostè pot triar. Ja pot suposarse que per vostè hauré escullit lo millor.

Ledy J. Sí, però jo sols desitjo una mica de lo millor, may tot. En el mon hi hà moltes dones a qui poguer obsequiar.

Eduard. Per mi sols n'hi ha una: vostè.

Ledy J. (*El mira somrient.*) Y jo he vingut a curarlo de aquesta follía. (*Llegint el menú.*) Mousse de foie, gras. Poulardes poêlees, sauce arcadienne... Qu'es això de sauce arcadienne?

Eduard. No ho sé. Amor es la salsa de la vida. Potser es això.

Ledy J. Donchs no'n demani sovint ni en quantitat. Sería llàstima que's perdés.

Eduard. El meu amor per vostè no es perdut.

Ledy J. No?

Eduard. Vostè sabrà recompensarlo. M'estimarà a la fí.

Ledy J. Vol dir? Crême a la Reine. Rouget a l'Italienne. Y si l'estimés, què?

Eduard. De les nostres vides en fariam una. Ens aniríam tots dos al Africa.

Ledy J. Això sería un impossible. Quín escàndol no hi hauría a Londres! Ortolans, Asperges en branches. Què diría la gent, els amichs!

Eduard. No ho sentiriam.

Ledy J. Però per això no deixaríen de parlar. A vostè li dirían, el vencedor, l'hèroe fugitiu... y un hèroe no pot fugir. Fuig un tenor o una bailarina però un hèroe... Pouding mousseline, sauce Eglantine. Y per qué aquest interès en anar a combatre l'esclavitut?

Eduard. El meu pare và gastar la meytat de la seva fortuna per acabar am l'esclavitut. El meu avi và morir pobre per la mateixa causa.

Ledy J. Aixís val més enviar una forta quantitat a la Societat Protectora Indígena pera conservar sense perill les tradicions de familia. Jo les conservo aixís.

Eduard. Còm?

Ledy J. El meu pare tenía molt mala reputació, el meu avi... no'n parlèm y jo segueixo la tradició, però a honesta distancia.

Flirtejo am vostè... Souffle Glacé a l'ananas. Què's coneix això del *flirt* a l'Africa Central?

Eduard. No, senyora. Allí sols es coneix la calor, la fam, la set y la miseria, que a voltes es perllonga fins a la mort.

Ledy J. Es trist, molt trist! No cregui que no tinch sentiments humanitaris. Estich segura que si hagués viscut allí com vostè...

Eduard. Ah, si vostè hi hagués viscut! Allavores vostè'm donaría el seu cor y se'n aniría am mi a cuidar a aquella gent, a protegirlos en lo possible y rès se li endonaría de lo que la gent pogués dir.

Ledy J. (*Mirantlo fixo irònica.*) Qué n'es de viu vostè, senyor Fakner!

Entra el criat am forquilles y ganivets y para la taula. Ells dos se separan.

(*Al criat.*) Qu'es això de sauce arcadienne.

Criat. Pardon! El cuyner es espléndit, magnífich, però se li ha escampat tota la salsa pel màrmol de la cuyna.

Eduard. Bé, no hi fà rès, que'n serveixi un altre.

Ledy J. ¡Sí que'm sab greu! Precisament ja comensava a saborejar la sauce arcadienne.

Eduard. Que'l cuyner fassi nova sauce arcadienne.

Criat. Ah! es impossible; fins d'aquí tres hores no estaría feta.

Ledy J. Quina llàstima, l'única cosa que verdaderament tenía interès en menjar!

Eduard. Per què tant interès?

Ledy J. Perquè no la conech.

Criat. Els servirà sauce Marguerite.

Ledy J. Quína salsa es aquesta?

Criat. *(Tot parant taula.)* Ah, es deliciosa! Es la millor salsa del món.

Ledy J. Tastarèm aquest prodigi.

Un manubri toca a fora una pessa popular.

Criat. Ja tením aquí el ditxós manubri.

Ledy J. Deixi que toqui! A mi la música m'agrada. (*A Fakner.*) Díguili que serveixi desseguida...

Eduard. No entretingui el sopar, desseguida qu'estigui...

Criat. Bien, m'sieu.

S'en v.à

Ledy J. (*Mirant el rellotje.*) Dos quarts de set. No puch estar aquí més d'una hora.

Eduard. Si vostè vol tota la vida.

Ledy J. Ah, no! Què sería de vostè si jo l'estimés! Destrossaría el seu cor y lo qu'es pitjor destrossaría també'l meu.

Eduard. Destrossar el meu cor més de lo que ho està ja no es possible. Què puch fer jo, perque vostè senti?... Què puch fer perquè vostè m'estimi?

Ledy J. (*Després d'una pausa.*) Quí sab si en el fons, molt al fons del meu cor, hi hà una mica d'amor per vostè.

Eduard. (*Acostantse a ella y volentla abrassar.*) Ah!

Ledy J. Senyor Fakner, senyor Fakner! (*Ella s'en desempallega.*) Ahont aniriam a parar? Vol fer el favor de anar a dir que fassin parar aquest manubri impossible? Vol fer el favor?

Fakner saluda y surt per la dreta. Ledy Jéssica sense po-

guer respirar y acalorada s'en và al fons y s'apoya a la *veranda* tot ventantse amb el mocador. Moments després torna a escena y escolta enguniosa. Jordi Nipan apareix al fons y guayta a dins de l'habitació.

Ledy J. (*Volguent aparentar indiferencia.*) Ah, Jordi, tu?

Jordi. De lluny m'ha semblat qu'erats tu. Em permets qu'entri?

Ledy J. Ja ho crech que sí.

Jordi. Faig nosa?

Ledy J. No, això may. Has rebut noves de'n Gilbert?

Jordi. Sí, aquest dematí he tingut carta d'ell. Probablement el tindrèm aquí dintre d'un parell de díes.

Ledy J. Ah... sí?

Pausa el manubri deixa de tocar.

Jordi. (*Veyent la taula.*) Dinas aquí?

Ledy J. Sí; dino amb uns amichs. Y qu'es lo que t'ha dut aquest lloch

Jordi. Anava a casa d'uns amichs a Hersham y mentres esperava abaix a l'embarcadero t'he vist. (*Observant taula y buffet.*) Sembla que's tracta d'un dinar exquisit.

Ledy J. Sí. He sentit a dir que'l cuyner es molt bò. (*Pausa.*) Què no has vist els jardins d'aquí? Vols venir que'ls veurèm tots dos?

Van al fons, en el moment que Fakner entra per la dreta els dos homes se contemplen. Ledy Jéssica està enguniosa,

no sab quína actitud pendre. Pausa difícil. Jordi continúa observant taula y bufet...

Jordi. *(A Ledy Jéssica.)* En Gilbert ho sabrà tot; ho sents?

Saluda y se'n v àpel fons.

Ledy J. *(Qu'ha quedat glassada.)* Ha sentit? Què faig ara? Què puch fer?

Eduard. *(Am calma.)* Ara... juntar les nostres vides.

Ledy J. No, no, si vostè vol que jo guardi grat recort de vostè, jo li demano que'm tregui d'aquest compromís. Cerqui un medi, cerqui algú que pugui dinar am nosaltres. Escolti bé, senyor Fakner, si això es causa d'un escàndol jo li juro que desd'avuy sentiré odi per vostè. Pensi, pensi, alguna cosa.

Eduard. Y m'estimarà si ho faig?

Ledy J. Potser!... Quí sab!

Eduard. Calmis, donchs. Faré tot quant pugui pera evitarli l'escàndol. Si això no fos possible faré tot quant pugui pera defensar el seu bon nom.

Ledy J. Salvim! Si això es fés públich! si el meu marit... si els meus amichs... No, no; jo sé que vostè'm salvarà. Ara m'en torno a Londres...

Eduard. Am quín objecte? El mal ja es fet. Val més que's tranquilisi, que segui. Tingui confiansa en mi.

Ledy J. Jo sé que vostè es bo y jo soch tant poruga...

Eduard. Pensèm quín es el millor medi.

Ledy J. Si poguessim trobar algú que volgués dinar am nosaltre...

Ledy R. *(Fora.)* No, ara no, Federich.

Ledy J. Silenci. (*Escoltant.*) La veu de la meva germana.

S'acosta al fons.

Federich. (*Fora.*) Remar dugues milles més sense beure? no, això sí que no.

Ledy J. Son aquí en un bot am un'altre home. Els homes baixan. Si la poguessim fer quedar aqui amb nosaltres... Sí, sí, vagi a cercar al meu cunyat y fassil venir. Deseguida. Quan vostès tornin Rossy serà aquí.

Eduard. De totes maneres confihi en mi.

S'en và per la dreta

Ledy J. (*Và al fons y crida.*) Rossy! Rossy! Vina. Sí, si passa per aquí mateix. Silenci!

Un moment després Ledy Rosamunda apareix al fons.

Ledy R. Hola, què hi ha? Tu aquí?

Entren totes dugues.

Ledy J. Ja ho sabràs. Conve que tu y el teu marit dinèu aquí.

Ledy R. No pot ser, anèm precisament a dinar am la senyora Crespin y va am nosaltres en Jack Saimons.

Ledy J. Donchs que's quedi en Jack Saimons també.

Ledy R. Això es impossible, completament impossible. Ens esperen, tenim allí la roba pera vestir nos pel dinar... Y tu què fas aquí, no eras a casa de Betty?

Ledy J. M'ha succehit una cosa extranya. M'en anava tot caminant a l'estació, el camí es deliciós y el temps hi convidava. Tu ja sabs que'l camí es divideix en dos, jo

he agafat erradament l'altre y en lloch de trobarme a l'estació m'he trobat aquí.

Ledy R. Ah!

Ledy J. M'he passat més d'una hora quasi perduda, y com que tenía verdadera gana de menjar, al recordarme de que en Fakner vivía aquí, he vingut a demanarli que'm convidés a pendre qualsevol cosa, un bocinet de pà.

Ledy R. Però que no comprèns qu'això es una bojería?

Ledy J. Sí, especialment ara que sé què'l meu cunyat m'ha vist.

Ledy R. ¿En Jordi?

Ledy J. Sí, m'ha vist de lluny quan estava aquí fòra; ha entrat y ha vist aquí a n'en Fakner. Tu ja'l coneixes, y ja pots suposar quina interpretació hi donarà.

Ledy R. ¿Però còm diantre has estat tant imprudent?... Ja podíes presumir que tot això podía succehirte.

Ledy J. No t'entretinguis en discursos que lo que ara necessito es algú que'm salvi.

Ledy R. ¿Per qué no li has explicat tot?

Ledy J. Perque... ja volía ferho, però... quan ell ha entrat estava sola y perque no interpretés malament la meva presencia, li he dit que dinava aquí amb alguns amichs, y en aquell moment ha entrat en Fakner y m'he quedat sense sapiguer que dir... y com que d'altra banda no podía dir la veritat, perque...

Ledy R. ¿Per qué?

Ledy J. Perque... es molt curiòs, però... dóna la casualitat de que precisament la darrera vegada que vaig anar a passar un parell de

díes a casa de Betty, va succehirme lo meteix qu'ara.

Ledy R. Ay Jéssica, Jéssica!

Ledy J. La veritat; son casualitats que semblen inverossímils, però no ho son. També en lloch d'anar a parar a l'estació, vaig venir a parar aquí.

Ledy R. Dugues vegades no es possible.

Ledy J. Donchs es veritat.

Ledy R. Y tú vols que jo cregui?...

Ledy J. Per qué no si es cert? Pensant que l'altra volta em vaig equivocar m'he confós ara de camí...

Ledy R. Això no es verossímil, ningú ho creurà.

Ledy J. Et juro que l'altra vegada va ser equivocació y per això vareig dinar aquí sola.

Ledy R. Aixís ara... Sembla impossible, impossible, qu'una dona com tu!...

Ledy J. T'he pregat que no'm fessis discursos. En Fakner ha anat a cercar el meu cunyat. Tu no pots mòuret d'aquí per dir a n'en Jordi que dinèm junts.

Ledy R. Sí, y qué fem d'en Federich y d'en Fakner? Mira si ja han tornat al bot.

Ledy J. *(Guaytant desde'l fons.)* Encara no. En Fakner torna sol ¿còm pot ser?... *(Torna Fakner pel fons.)* ¿Y això?

Eduard. (*A Ledy Rosamunda.*) ¿Còm li và, senyora? (*A Ledy Jéssica.*) Ha près un cotxe que passava per aquí y ha anat a telègrafos.

Ledy J. Y vosté...

Eduard. He anat fins allí y l'he vist que'n sortía.

Ledy J. Haurà telegrafiat al meu marit.

Ledy R. ¿Y ara, donchs, què fem?
Ledy J. Quédat a dinar aquí.
Ledy J. Això no es possible.
Ledy R. Jo necessito provar qu'has dinat aquí.
Ledy R. Avuy mateix, al arrivar a casa, li posaré dugues ratlles dihentli que he dinat aquí amb tú.
Ledy J. No, val més que ho fassis ara amb paper de la casa, serà més verosímil.
Ledy R. Tinter, paper, ploma...
Eduard. Aquí.

Li mostra el secreter. Ledy Rosamunda s'assenta.

Ledy J. Tinch un plan millor qu'aquest.
Ledy R. Digas.
Ledy J. Seràs a casa teva demà dematí?
Ledy R. Sí; ¿per qué?
Ledi J. Li escrius a n'en Jordi que vagi a véuret. Jo hi arrivarè una mica avans de l'hora y podèm combinar el plan a seguir y anar d'acort.
Ledy R. Donchs cuita. (*A Fakner.*) Senyor Fakner, vol ferme'l favor de veurer si el meu marit y el seu amich encara son al bar? Entretinguils una estona fins que jo torni a ser al bot.
Eduard. Amb molt gust.

Se'n và per la dreta.

Ledy R. Qué vols que hi posi? Dicta.
Ledy J. (*Dictant.*) «Estimat Jordi.»
Ledy R. (*Escribint.*) Oh quína pluma!

Llensa la pluma, n'agafa un' altra y escriu.

Ledy J. Hi ha que fer com si fos una cosa

molt casual y sense donarhi gran importancia.

Ledy R. *(llensa una segona pluma.)* Aquesta es pitjor. *(Agafa una tercera pluma. Ledy Jéssica deixa damunt de la taula el monedero.* «Dilluns al dematí.—Estimat Jordi.

Ledy J. *(Dictant.)* «Jéssica acaba de dirme que fa un moment que has sortit d'aquí y que la seva presencia t'ha sorprès molt. Tem qu'hagis pogut donarhi mala interpretació; y com que de moment no ha sapigut còm explicarho et prego que demà dimars vagis a casa a vèurem»... A quin'hora et vindrà bé?...

Ledy R. A les dotze.

Ledy J. Perfectament, jo hi seré un quart avans.

Ledy R. *(Escribint.)* «A les dotze.»

Ledy J. *(Dictant.)* «Aixís podré donarte una explicació detallada y podràs convènset de que no poques vegades coses que semblen de gran importancia es desfàn com boles de neu.» ¿Qué't sembla?

Ledy R. Em sembla molt bé. Acabo y firmo.

Ledy J. «Postdata.—Val més que no diguis una paraula al teu germà de tot això; fins qu'ens haguèm vist.»

Ledy R. «Senyor Jordi Nipan... carrer del Parch, 26.»

Ledy J. Qué't sembla de dirho a n'en Federich?

Ledy R. Val més no dirli rés. La veritat, en assumptes dèlicats com aquest, tinch poca confiansa en el meu marit. Tal volta hi donaría una interpretaciò que no té...

Clou el sobre y el sella.

Ledy J. Y si en Jordi li pregunta?

Ledy R. Demà en Federich no serà a Londres. Veurém primer còm s'ho pren Jordi. (*Ledy Rosamnnda s'ha alsat, veu el menú y llegeix.*) T'en aniràs de dret a l'estació ara?

Ledy J. No puch més de debilitat.

Ledy R. No'm sembla el dinar molt indicat per tu. Fes lo que vulguis, però si puch salvarte d'aquesta... procura no equivocarte may més de camí.

Ledy J. No tinguis por.

Ledy R. ¿Paraula?

Ledy J. Paraula. Ja veus tu que tot això no es més que una lleugeresa.

Ledy R. Donchs evítales que poden donarte mal resultat. Fins a demà.

Es petonejen.

Ledy J. Gracies per tot. Fins a demà avans de les dotze.

Ledy Rosamunda al ser al fons prop de la veranda es gira.

Ledy R. Ja son al bot, ¿qué els hi diré?

Ledy J. Dòna qualsevol excusa.

S'en và. Ledy Jéssica toca el timbre y entra un criat.

Ledy J. Que duguin aquesta carta tot seguit al correu.

Criat. Desseguida, senyora.

Saluda y s'en và. Per la dreta entra Fakner.

Ledy J. Ja no hi eran?

Eduard. Acabavan d'anarsen.

Ledy J. La meva germana ha escrit a n'en Jordi pregantli que demà a les dotze vag a casa seva. Crech molt convenient que vostè també hi vagi.

Eduard. A les dotze?

Ledy J. A un quart d'una. En Jordi ja serà fora y aixís podrèm dirli si ha donat com a bona la explicació.

Eduard. Què han acordat dirli?

Ledy J. Que Rossy y jo dinavam aquí juntes, qu'ella quan ell va entrar, encara no havía arrivat, qu'en aquell moment vostè, que vivía al Hotel, va entrar a saludarnos y rès més.

Eduard. Jo hauría preferit dir la veritat.

Ledy J. La veritat? Rossy acaba de sortir d'aquí y no s'ha quedat a dinar perque tenía compromís; però podía havershi quedat. Jo mateixa me'n vaig a l'estació...

Eduard. Ah, no; això no es possible!

Ledy J. Ho he promès a la meva germana.

Eduard. Per Londres no hi hà tren fins a les nou. Quín mal hi ha en que vostè dini aquí fins a aquella hora.

Ledy J. Li he promès a la meva germana...

Entra el *criat* amb una carta en una safata.

Criat. Pardòn. Es per madame aquesta carta?

Ledy J. (*Agafantla*) Sí. Dispensi. Quí l'ha dut?

Obra el sobre y treu un telegrama.

Criat. Una minyona que espera aquí fora.

Ledy J. *(Obra el telegrama. mostra excitació y và a la porta)* Ferris.

Entra Ferris.

Ferris. Miledy.

El criat se'n và.

Ledy J. Quan ha arribat aquest telegrama?

Ferris. Aquesta tarde, miledy. En el mo-

ment que he arribat a casa l'administrador m'ha dit : «El senyor arriba aquesta nit. Acabo de rebre aquest telegrama per la senyora, m'ha dit, y m'ha donat el telegrama.—A quin'hora tornarà la senyora? m'ha preguntat; y jo li he respost.—No ho sé. Aònt es? Tampoch ho sé.»

Ledy J. No ho sabías?

Ferris. No, miledy.

Ledy J. Donchs axís còm has vingut aquí?

Ferris. L'altra nit quant vaig dur l'abrich a miledy a la tenda, me và semblar sentir el nom d'aquest Hotel. Jo asseguro a miledy que no m'he cregut pas trobarla aquí. Però si no l'hagués trobada aquí, l'hauría cercat per tot arreu, perque he cregút que miledy desitjaría sapiguer que'l senyor arriba aquesta nit. Axís es que he vingut aquí purament de casualitat com es probable que li hagi succehit també a miledy.

Ledy J. Exactament m'has trobat ben bé de casualitat (*a Eduard*). El meu marit arriba avuy. A les deu.

Ferris. A fora tinch un cotxe, miledy; he mirat la guía de ferrocarrils ¡si ens apressuèm una mica podèm agafar a Walton el tren. Però no podèm perdre un moment.

Ledy J. Anèm, donchs.

Ferris. Suposo que a miledy no li sabrà greu...

Ledy J. No, no, has fet molt bé. No's molesti, senyor Fakner, en acompanyarnos. La meva germana y jo dinarèm amb vostê qualsevol altre día. Pass-ho bé, senyor Fakner, y perdeni aquesta fugida tant precipitada. Anèm, Ferris.

Ferris surt devant. Al ser Ledy Jessica a la porta ell l'agafa de la mà.

Eduard. Y demà?...

Ledy J. *(Fentli una ganyota am coqueteria)*. Demà...

Eduard. Sí, demà.

Ledy J. Petita renyina matrimonial... sauce tartare.

S'en và. Fakner, rabiòs, empipat, contrariat, es passeja amunt y avall de la habitació. Entra el Criat amb dugues platetes de *caviare*:

Eduard. Qu'es això?

Criat. El caviare.

Eduard. Ja te'l pots endur. La sopa.

Criat. Me sembla que no està a punt encara. Un minut o dos... Ho sento molt, m'sieu, però diu el cuynè que la sauce Marguerite..

Eduard. Què?

Criat. No podrà ferla...

Eduard. Donchs que no la fassi.

Criat. M'sieu voldrà amanir ell mateix l'ensiam?...

Eduard. Amaneixi'l vostè mateix.

Criat. Bien, m'sieu.

Eduard. *(Senyalant el plat de Ledy Jéssica)*. Tot això es pot treure. Dinarè tot sol.

Criat. Bien m'sieu.

Treu el plat, copas, etz., de Ledy Jéssica y s'en endù el caviar.

Eduard. La sopa desseguida.

Criat. Oui, monsieur.

S'en vá el criat deixant la porta oberta. Se sent la ven del Coronel.

Coronel. *(Fora).* El senyor Fakner?

Criat. Si, senyor.

Coronel. Ha dinat ja?

Criat. Encara no. Si monsieur em fa el favor del nom?

Coronel. Dígali que hi ha el seu amich.

Criat. *(Desde la porta).* L'amich que m'sieu esperaba.

Entra el Coronel en trajo de dematí. El criat se'n va.

Coronel. *(Molt afectuós.)* Hola, noy, còm anèm? Tot sol?

Eduard. *(Pret).* Tot sol.

Coronel. *(Observant la taula).* No has dinat encara?

Eduard. No.

Coronel. M'en alegro. Dinarèm junts. Què tens?

Eduard. Rès.

Coronel. No't crech.

Eduard. Home, no sé per què.

Coronel. Tens cara d'haver passat un disgust.

Eduard. T'equivocas.

Coronel. Millor. M'en alegro de que no sigui aixís.

Anant de dret a la taula molt satisfet.

Escolta, suposo que no tardarèm a dinar?

Eduard. No, per què?

Coronel. Tinch una gane... Desde'l *lench* que

no he près rès. M'en anava a ciutat a dinar, però m'he recordat de que'm vas escriure, desde aquí y he vingut a veure si et trobava. Y efectivament, t'he trovat (*afectuòs*). Dígam la veritat còm estàs?

Eduard. Molt bè.

Coronel. Més val aixís... Y del teu amor... què?

Eduard. Què vols dir?

Coronel. Ho deixèm corre, com es la teva obligació o...

Eduard. Probablement.

Coronel. M'en alegro qu'hagis entrat en rahó. A les dones estímales, respéctales, coquèteija amb elles, fins engànyales, si elles es dexan enganyar, però.. crèume, no t'hi trenquis el cap... ni el cor, ni vulguis destruir la teva vida o el teu pervindre... La millor no val una nit en vetlla. Es a dir, una, una sola en conech que...

Eduard. Veig que tens massa experiencia del mon y de les dones.

Coronel. Es de l'ùnica cosa que tinch massa. Escolta tu, que no podrías dir que cuitessin una mica a servir el dinar?

Fakner và a tocar el timbre.
El Coronel agafa el menú.

La veritat, creume, no mereixèu que ens... Escolta.

Eduard. Què vols?

Coronel. Aquest no es pas el menú d'avui.

Eduard. Sí.

Coronel. No pot ser, home, no pot ser.

Mirantlo fixo.

Aixís et tractas quan estàs sol?

Eduard. Per què no?

Coronel. Es veritat; per qué no? Per què no? Quí te'n priva.

Llegeix el menú.

Eduard. Dispensam un moment.

S'en và per la dreta. Al quedar sol el Coronel, torna a llegir el menú mostrant gran satisfacció; després s'aixeca y và al buffet, examina les ampolles, mostra també gran satisfacció, es frega les mans, s'acosta al secreter y veu el saquet de Ledy Jessica, l'agafa, se'l mira, l'obra, treu una tarjeta y fa un geste de sorpresa. Quan el criat entra, el Coronel es fica a la butxaca el saquet.

Criat. (*Posant la sopa a taula*). El senyor Fakner prega a m'sieu que'l díspensi. Acaba de anarsen en aquest moment cap a Londres.

Criat. Què dius?

Eduard. Ha dit qu'era assumpto molt urgent que'l dispensi y que dini com si ell hi fos.

Coronel. (*Intrigat*) A Londres? Però per què diable se'n deu haver anat a Londres?

Decidit s'assenta enfront de la taula.

Serveix el dinar. Desseguida.

Criat. Caviare?

Coronel. Si, sí, lo que sigui; cuita, destapa el champagne y omple la copa.

Menja caviar depressa y es posa al plat la sopa, hi tira molta sal y pebre; el Criat destapa el champagne y omple la copa.

Cuita, desseguida el peix.

El Coronel depressa va menjant la sopa. El manubri toca a fora un número popular.

TELÓ.

ACTE TERCER

Saleta a casa de Ledy Rosamunda. Habitació moderna molt elegant i de gust exquisit. Porta al fons y porta a la dreta. Gran mirador a l'esquerra formant com una arcoba. Ximeneia, butaques, cadires, etz.

Ledy Rosamunda en trajo de carrer. Un criat anuncia a Ledy Jéssica.

Criat *(Anunciant.)* Ledy Jéssica Nipan.

S'en và el criat.

Ledy R. Còm estàs?

Ledy J. (*Petonejantse.*) Hola, Rossy.

Ledy R. Vens molt acalorada.

Ledy J. Temía fer tart y tinch que contarte algunes coses.

Ledy R. Conta, conta desseguida.

Ledy J. En el moment en que tu vas anarten, Ferris, la meva cambrera, và entrar amb un telegrama del meu marit en que anunciava el seu retorn el mateix vespre. Naturalment, vareig volar cap a ciutat. Al arribar em trovo amb un altre telegrama posat més tart, dihent que com no havía pogut enllestir l'assumpte, no tornaría fins avuy.

Ledy R. (*Trayentse una carta de la butxaca.*) Arriva avuy a les dotze.

Ledy J. Còm ho sabs?

Ledy R. (*Donantli la carta.*) Té, llegeix

Ledy J. D'en Jordi?

Ledy R. Sí. Fà un'hora que ha estat aquí y m'ha deixat aquesta carta. Aquest xicot em fa pór.

Ledy J. (*Llegint.*) «Benvolguda amiga: Am verdader gust escoltaré qualsevol explicació

que vostè tingui a bé donarme. Al tornar de l'estació de rebre a n'en Gilbert pujaré a saludarla. Arriva a les dotze. No vuy ocultarli qu'ahir al deixar a la meva cunyada vareig telegrafiarli dihent que tenía un assumpte molt important que comunicarli y li contaré tot lo que vareig veure, punt per punt.» Efectivament, ens esguerrarà el plan.

Guardant la carta.

Ledy R. Jo no sé còm diantre una dona com tu...

Ledy J. No'm fassis sermons. Ja vareig dirte qu'era una equivocació. Ho sento, però... la cosa no té remey.

Ledy R. Donchs un'altre día...

Ledy J. No tinguis pór, que ja no'm succehirà més.

Ledy R. El meu marit també està molt intrigat.

Ledy J. Ah sí? Per què?

Ledy R. Perquè me'n he vingut a passar el día aquí.

Ledy J. Y vols dir qu'ell es quedarà allí, que no es capàs de venir y ferho malbé tot?

Ledy R. Suposo que no. L'he deixat allí fumant y llegint o meditant còm se les arreglarà per tenir una enrabiada am mi aquest vespre, quan hi vagi a dinar... El conech tant!

Federich apareix al fons, mitj tímit, mitj desconfiat.

Ledy R. (*Mirantsel ab sorpresa.*) Hola! Tu per aquí?

Federich. (*Avansa a saludar a Ledy Jéssica*

sensa fer cas de Ledy Rosamunda.) Còm estàs Jessy?

Ledy Jéssica el saluda y mentres Federich y Ledy Rosamunda parlan, ella llegeix la carta altra volta.

Ledy R. Però es pot sapiguer per què has vingut?

Ledy J. He vingut perquè... perquè'm convenía.

Ledy R. Sabs que quan vols fer l'home enfadat em fas molta gracia?

Federich Rossy!... He vingut am la senyora Crespin qu'ha perdut l'adressa que vas donarli ahir d'aquell cuyner. Jo li he dit que eras aquí y vindrà.

Ledy R. Molt bé, molt bé.

Federich. Pensas quedarte aquest dematí o pensas sortir?

Ledy R. Depèn... Potser em quedaré... potser sortiré... Y tu què faràs?

Federich. Depèn... Potser em quedaré... potser sortiré...

Ledy R. Com tu vulguis. (*A Ledy Jéssica.*) Vina a la meva habitació a treure't el sombrero...

Ledy J. (*Mirant a Federich.*) No't pensis que...

Federich. (*Alsantse ab dignitat.*) He vingut a aquesta casa avuy disposat a posarho tot al revés de lo qu'ha estat fins ara.

Ledy R. Vols dir qu'ets capàs de girar cap per'avall tots els mobles... Ho sents, Jessy? Jo no ho faría..

Federich. Estich cansat de fer el paper que faig y d'aguantar les teves brometes.

Ledy J. Escolta, Federich.

Ledy R. Anèm, anèm, Jessy.

Ledy J. (*Mostrantli la carta d'en Jordi.*) Però...

Ledy R. En parlarèm a dalt. Creume, Federich, creume, vesten una estona al Club y del paper que fas no t'en preocupis. Nosaltres soles ja ens arreglarèm.

Ledy Rosamunda s'endú del bras a Ledy Jéssica y tanca am certa violencia la porta. Federich, furiós, s'acosta a la porta, però després torna enrera, gesticula, es mossega els llavis y asentantse diu en tó solemne:

Ja n'hi hà prou de tot això. Ja he acabat de ser un zero a l'esquerra.

Entra un criat pel fons anunciant.

Criat. Ser Cristofer Diring.

S'en và el criat. Entra el Coronel y s'estrenyen la mà.

Coronel. Ara vinch de casa de Ledy Jéssica y m'han dit que la trobaría aquí.

Federich. Sí, es a dalt am la meva dona.

Coronel. Puch vèurela un moment?

Federich. No ho sé. Escolta, som amichs de debò o no?

Coronel. Bé m'ho penso.

Federich. Vuy que m'aconsellis.

Coronel. Am molt gust però...

Federich Fà set anys que vareig casarme.

Coronel. Vols dir que fà tant temps? Sembla impossible!

Federich. A mi no m'ha passat tant depressa. Desde'ls primers temps Rossy y jo no hem lligat ni poch ni mica.

Coronel. Ah no? Y això?

Federich. No sé el perquè, però cosa que jo vulgui, cosa qu'ella no vol. Persona que a mi m'agradi persona qu'ella odia y si a mi em reventa ella li trova totes les gracies. Això es, resumint, però en detall...

Coronel. Mira, lo que jo puch aconsellarte es paciencia. Has probat d'estar sempre molt afectuós, molt tendre amb ella?

Federich. Afectuós?... tendre?... Aquesta es la meva més gran equivocació! Una equivocació que vé de bon principi y confesso que'm vareig equivocar. Havía de tractarla a baqueta.

Coronel. Am les dones també pot donar resultat en molts cassos. Proba, donchs, l'energía.

Federich També l'he probada.

Coronel. Y quín resultat?

Federich. Te un gros inconvenient.

Coronel. Quin?

Federich. Que và acompanyat d'enrabiades fortes y escenes en extrem desagradables y la salut se'n ressent. Després de dos dies de males cares estich tan preocupat, tant nerviós, tant abatut, que... faría qualsevol disbarat. Y ella, al vèurem, encara se'n riu!

Coronel. Pobre Federich!

Federich. Què m'aconselles?

Coronel. Axís de... primer entubi... no's pot contestar.

Federich. Jo tinch la seguretat de que si per

domar feres hi hà medis, també n'hi deu haver per domar dones.

Coronel. Segurament n'hi deu haver.

Federich. *(Sobtadament.)* Y jo, que quan erem promesos vareig fer tantes bestieses perque fos meva! Els costipats que m'havía costat en nits d'hivern! Aconsèllam, aconsèllam!

Coronel. M'ho pensaré.

Federich. Mira, jo seré un burro...

Coronel. Home, no, això tampoch.

Federich. Un burro, sí, no'm contradiguis; pero no soch tant tonto com això y crech qu'avuy en aquesta casa succeheix alguna cosa anormal entre la meva dòna y la seva germana. He sorprès mirades, aparts... se'n han anat juntes...

Coronel. Bé, veuràs, puch veure o no a Ledy Jéssica?

Federich. Totes dugues son a dalt. La faré avisar que tu vols parlarli. Escolta, si tu fossis casat veritat que no voldríes ser un zero a l'esquerra a casa teva?

Coronel. Home, si pogués evitarho no.

Federich. Donchs jo tampoch vuy serho.

Determinat se'n vá. El Coronel al quedarse sol es treu de la butxaca el modedero de Ledy Jéssica y el contempla. Moments després entra Ledy Jéssica y al sentir els seus passos ell se guarda el saquet.

Coronel. Còm li va, Ledy Jèssica?

Ledy J. Coronel... *(S'estrenyen la mà.)* Diu que desitja parlarme?

El Coronel li mostra el saquet

ella queda sorpresa y alarmada.

Coronel. He vist per un tarjetero que hi hà a dins que pertany a vostè.

Ledy J. Efectivament. Y ahònt l'ha trobat?

Coronel. En un salonet particular de l'hotel de l'Estrella a Shépperfor.

Ledy J. Deu fer díes que me l'hi vareig deixar. No podía recordarme d'ahont me'l podía haver deixat. Li agraheixo moltíssim.

Coronel. No val la pena, senyora. am permís de vostè em retiro. Bon día Ledy Jésica

Es dirigéix al fons.

Ledy J. Bon día, Coronel. *(Pausa molt breu.)* Coronel... *(Ell se deté.)* Vostè và anar a Shépperfor?

Coronel. Ahir vespre.

Ledy J. Es un lloch deliciós.

Coronel. Encantador.

Ledy J. Y l'hotel de primer ordre.

Coronel. Espléndit. El cuyner es espléndit.

Ledy J. Ah sí, s'hi menja bel... Recordo que fà temps hi vareig dinar...

Coronel. Jo ahir vespre.

Ledy J. Ah sí? Crech que'l menjador es bastant gran.

Coronel. Vaig dinar en un salonet reservat. Número 10.

Ledy J. Amb algún amich... o amiga?...

Coronel. No, senyora. Tot sol.

Ledy J. Tot sol... al número 10?

Coronel. Tot sol al número 10.

Ledy J. Suposo que... suposo que...

Coronel. No suposi rès, senyora més que el

dinar era exquisit, qu'els vins eran deliciosos y que allí hi vareig trobar aquest saquet amb un terjetero de vostè a dins. Jo, per la meva part, no hi faig cap comentari. Ledy Jéssica... bon día.

Và al fons pausadament.

Ledy J. Bon día, Coronel. Coronel vostè...

El Coronel torna a detenirse.

Vostè... (*El Coronel s'hi acosta*) Puch confiarli un secret?

Coronel. Si vostè me'l confía el guardaré.

Ledy J. De la meva presencia allí ningú ha de saberne rès.

Coronel. Vostè... va ser-hi ahir?

Ledy J. (*Desprès d'una pausa difícil*). Havía de dinar al número 10.

Coronel. Sola?

Ledy J. (*Confessant sense ganes*) Amb... amb el senyor Fakner. Tornava a ciutat sortint de casa d'uns cosins y em dirigía a peu a l'estació; però vareig agafar malament el camí, y en lloch d'anar a parar a l'estació vareig trobarme am gana y rendida, en front de l'Hotel de l'Estrella. El senyor Fakner amablement me và convidar.

Coronel. Ah!

Ledy J. En aquell instant el meu cunyat Jordi me và veure, và veure després al senyor Fakner y va telegrafiar al meu marit. Suposo que se li ocorrería lo pitjor. Verdaderament estich en una situaciò que no sé què fer!

Coronel. Si en alguna cosa puch servirla...

Ledy J. Li agrahiré moltíssim un concell per sortir d'aquest... d'aquest pas difícil.

Coronel Anmè a buscar les possibilitats de cas. Sols n'hi hà dugas.

Ledy J. Quines son?

Coronel. Possibilitat número 1 : sortirse del pas dihent mentides. Possibilitat número 2: sortirse del pás dihent la veritat No opina vostè que la millor es aquesta?

Ledy J. No es possible.

Coronel. Qu'ès lo que no es possible?

Ledy J. Confessar al meu marit jo que havía anat a dinar allí amb el senyor Fakner.

Coronel. Però no díu vostè que de casualitat?

Ledy J. Sí... De casualitat, naturalment. Però si el meu marit fà preguntes y preguntes...

Coronel. Què?

Ledy J. El dinar que feya servir el senyor Fakner no semblava un dinar... improvisat.

Coronel. Realment, era deliciós, exquisit, y si, en efecte, no l'esperava, el menú era massa escullit per improvisarse.

Ledy J. Vostè es qui millor pot donarne referencies, que sembla que se'l van menjar.

Coronel. Per això les hi dono. Però si vostè vol que jo l'ajudi a sortir d'aquest pas, que que hem de convenir en que es difícil, necessito que'm digui tota la veritat. Jo no soch el seu marit, ni'l seu cunyat, ni tant sols de la familia. Soch un bon amich de vostè. La veritat : es tracta d'una... indiscreció o bé es tracte de...

Mirantla dé fit a fit.

Ledy J. Pura y exclussivament d'una indiscreció.

Coronel. Paraula?

Ledy J. Paraula d'honor. Una indiscreció que li juro que no succehirà més. Em creu?

Coronel. (*Guaytantla fixo*) La crech.

Ledy J. Gracias, Coronel.

Coronel. En Fakner l'esperava.

Ledy J. No havía d'esperarme.

Coronel. No?... Però l'esperava.

Ledy J. Li vareig dir que no hi aniría.

Eduard. Qu'es exactament lo mateix que dirli «Sí, hi anirè». Endevant.

Ledy J. Vostè va parlar amb el senyor Fakner?

Coronel. Tant sols un moment avans del dinar. Precipitadament và anarsen.

Ledy J. Sense dinar?

Coronel. Sense dinar. Y tornant a les possibilitats.

Ledy R. La meva germana y jo hem decidit...

Coronel. La possibilitat número 1, veritat? Sols té un inconvenient, que dihent una mentida pot succehir que's descobreixi.

Ledy J. No sempre succheix. Vuy dir que si s'arregla per dir, no precisament lo que và succehir, sinò lo que podía haver succehit..

Coronel. Ja ho comprench. Vostè vol dir idealisar la mentida.

Ledy J. Això mateix.

Coronel. Jo crech que parlant sincerament, dihent la veritat...

Ledy J. No es possible. En Gilbert també creuría que l'enganyo... Hem de buscar un medi...

Entra Ledy Rosamunda seguida de Federich, que's dona cert aire de importancia.

Ledy R. Bon día, Coronel.

Es donan la mà.

Coronel. Bon día, Ledy Rosamunda.

Ledy R. Jésica, he tingut que contar ho tot a'n Federich.

Ledy J. Y jo al Coronel. Ahir vespre và dinar a Shepperfor y ha promès ajudarnos.

Federich. Per la meva part, Jésica, haig de confessar que vas fer una verdadera ximplería, més ben dit, una...

Ledy J. Sí, ja ho sé, n'estich convensuda.

Federich. (*Solemne*). Quan una dona es llensa inconscienment...

Ledy J. Mira, no'm vinguis am discursos! Rossy, Coronel, no deixin qu'ens empitjori la situació.

Coronel. L'assumpte, Federich, es sensillament; si tu vols posarte al nostre costat per treure a Ledy Jéssica de... d'aquest pas difícil.

Federich. Es clar, no puch pas negarmhi.

Coronel. Anèm, donchs, a veure quin es el plan per seguir la possibi litat número 1.

Ledy R. Nosaltres havíem pensat lo següent: Jéssica y jo havíem combinat un dinar tête a tête a Shepperfor. Jéssica và ser la primera en arrivar hi. Mentres m'esperava, en Jordi và vèurela a la veranda y và entrar. En aquell moment en Fakner que vivía al Hotel, và entrar al sapiguer que hi havía allí la meva germana, per saludarla. Ellar al veure que totes les apariencies eran pe,

fer sospitar, es và quedar glassada, confosa... y en aquell moment no và sapiguer què dir.

Coronel. Suposo que... el criat confirmarà aquestes explicacions.

Ledy J. El criat? La veritat, no hi havía pensat amb això. Els criats fan sempre lo que se'ls hi mana. (*Al Coronel*). Vostè podría encarregarse del criat.

Coronel. Jo, senyora?...

Ledy J. Ja'l coneix, vostè; và dinarhi...

Coronel. Està bé. Veurè al criat.

Entra un Criat.

Criat. (*Fons anunciant*). La senyora Crespin.

S'en và el criat. Entra la senyora Crespin, qui, al entrar, mostra gran sorpresa de trobar tanta gent.

Sra. Crespin. (*Anant a saludar afectuosament*). Rossy!... Oh, Coronel, vostè per aquesta casa!

Saludos, etc.

(*A Federich*). Nosaltres ja'ns hem vist.

S'acosta a Ledy Jéssica y es petonejen.

Què tens? Fas mala cara.

Ledy J. Vols dir? Donchs em trobo molt bé.

Coronel. No opino aixís.

Sra. Crespin. (*A Ledy Rosamunda*) Se m'ha perdut la direcció del cuyner y vich a veure si me la vols tornar a donar.

Ledy R. (*Anant a escriure al secreter*). Ja ho crech que sí!

Sra. Crespin. (*A Ledy Jessica*). Què li passa al nostre amich Jordi Nipan?

Ledy J. No sé...

Sra. Crespin. L'he vist tot atrafagat prop de l'estació de Pèdington.

Ledy J. Ah, sí?

Sra. Crespin. Y el teu marit còm està? No té pas novetat?

Ledy J. Molt bé, ell sempre està bé. Per què m'ho preguntas.

Sra. Crespin. Com que he vist al teu cunyat tan nerviós y m'ha dit qu'anava a rebre el seu germà... Jo en vida del meu marit sempre l'anava a rebre quant arrivava.

Ledy J. Cada hu té la seva manera de tractar al marit. An'ell no li agrada que'l vagi a rebre. Y sobre tot, no se'ls pot mal acostumar.

Federich qu'esperava una oportunitat per ficarse en la conversa, s'acosta al grupo.

Federich. *(A la senyora Crespin).* Suposo que vostè no haurà dit una paraula a en Jordi de que vàrem dinar junts ahir vespre?

Sra. Crespin. No... *(recordant).* Sí,.. veyam, esperis. Sí, sí, li he dit que... que vàrem dinar junts... Què vol dir que he fet mal en dirho?

Tots es van mirant.

Federich. No, no.., mal precisament...

Sra. Crespin. Sí que'm sab greu! Si jo hagués sapigut...

Ledy J. No té importancia.

Ledy R. Es clar. Per què?

Federich. No, no té mica d'importancia.

Coronel. Absolutament.

Sra. Crespin. No, no, ja veig que he fet mal. Per alguna cosa el teu marit...

Ledy R. Oh, no'n fassis cas de lo que digui el meu marit. Devegades... (*S'aixeca de sobte.*) Té, aquí tens l'adressa del cuyner.

Donantli el paper que ha escrit.

Sra. Crespin. Moltíssimes gracies. Adeu.

Es petonejen.

Ledy R. Adeu.

Petons am Ledy Jéssica.

Sra. Crespin. A reveure, Coronel.

Coronel. Senyora...

Ledy Rosamunda toca el timbre.

Sra. Crespin. Vol dir que no he fet un bunyol al dir a en Jordi Nipan que Ledy Rosamunda y el seu marit varen dinar am mi ahir vespre?

Coronel. Es veritat?

Sra. Crespin. Es clar que sí.

Coronel. Donchs lo dir la veritat sempre està bé.

Sra. Crespin. Vol dir? Jo'm creya que no sempre...

Coronel. Aquesta es la meva modesta experiencia.

El criat apareix al fons.

Sra. Crespin. Axís vostè creu que sempre val més dir la veritat?

Coronel. Sempre.

Sra. Crespin. M'alegraré de que en aquest cas sigui axís. A reveure. (*A tots.*) A reveure tots.

La Sra. Crespin se'n va. El criat l'acompanya. Tots es mirant uns amb altres. Son moments dificils. El Coronel mou el cap com si duptés.

Coronel. Me sembla que la nostra mentida no 'ns resultarà.

Ledy R. (*Al seu marit.*) Tu en tindràs la culpa, qu'ets un beneyt.

Federich. Que volías que no li preguntés rè? En Jordi hauría vingut; tu li haurías dit la mentida, t'haurías descobert y... mira a mi això de les mentides me fà molta por.

Coronel. També me'n fan a mi; molta, però encara que en lo successiu no penso embolicarme en casos com aquest; considero que som al ball y hem de ballar, y tu Federich, fés el favor de mossegarte la llengua.

Federich. Per què? Si jo no...

Coronel. Tu no ets mentider d'ofici, tots ho sabèm; però ara sigas-ho d'ocasió.

Ledy R. Vaja, no't fassis pregar mes.

Ledy J. En Jordi, y potser en Gilbert, seràn aquí dins d'un moment y hem d'estar ben segurs de lo qu'hem de dir.

Coronel. Sí hem probat la possibilitat número 1 y no ens ha donat el resultat qu'esperavem perquè no probar la número 2?

Ledy J. Dir la veritat? El meu marit no la creuría. No, no, no, això may. Algú và dinar amb mi ahir vespre y aquest algú era una dòna.

Entra pel fons un criat.

Criat. (*Anunciant.*) La senyora Cok!

Entra Dolly y el criat se'n và.

Ledy J. (*Amb gran efecte.*) Dolly! Quàn m'alegro de que hagis vingut!

Es fan petons.

Dolly. Hi hà alguna novetat?

Ledy J. Sí, ahir vespre vas dinar o intentaves dinar am mi al Hotel de la Estrella a Shepperfor. No'm diguis que no es possible perqué ha de ser.

Dolly. Ah, jo diré lo que tu vulguis o... lo que convingui.

Ledy J. Ay, gracies, gracies, no sabs lo que t'ho agraheixo!

Dolly. Però no comprench...

Ledy Jéssica se l'en du apart.

Coronel. (*Contemplantles.*) Possibilitat número I, amb variacions sobre el mateix tema. Aquí n'hi hà un de massa.

Agafa el sombrero y es dirigeix al fons.

Ledy R. Oh, Coronel, vostè no pot abandonarnos!

Coronel. Ah, es clar que no, si puch serlos útil. Però jo opino que com menos gent...

Ledy R. No se'n vagi. Vostè pot ajudarnos molt.

Coronel. Còm?

Ledy R. La seva presencia aquí es d'un efecte moral molt gran.

Coronel. (*Sense sapiguer què dir ni què fer.*) Gracies, gracies.

Ledy R. Vostè ens pot servir molt, per avalar les nostres afirmacions. Vostè es un home d'honor, serio... Això tothom ho sab. Ningú pot sospitar de vostè.

Coronel. *(Sense sapiguer què dir.)* Gracies, gracies,

Dolly. *(A Ledy Jéssica.)* Molt bé, molt bé. Perfectament comprès. Desseguida que'n Jordi va ser fora vas quedar tant trastornada que vas entornarten a ciutat sense dinar. Que'm vaig quedar jo ó no a dinar?

Coronel. No, jo francament no m'enredaría més.

Dolly. Però què vaig fer jo? Haig de sapiguer ahont vaig dinar, no es veritat? A mi tant se m'endonaría dir que no vaig dinar tampoch, però sería inverossimil.

Ledy J. Es clar.

Dolly. Donchs concretèm aquest punt. Ahont vaig dinar?

Entra pel fons un criat.

Criat. *(Anunciant).* El senyor Jordi Nipan.

Entra Jordi Nipan y s'en và el criat.

Jordi *(Entra saludant fredamen).* Bon día, Rosamunda. *(Als demés)* Bon dia.

Ledy R *(Molt afectuosa).* Hola, Jordi, a què vé aquest tò dramàtich? Qualsevol diría que ha succehit alguna cosa molt seria. Ara, precisament acabava de contar al Coronel la teva equivocació d'ahir vespre.

Jordi. La meva equivocació?

Ledy J. No te'n havías d'anar tant cremat, Jordi, Precisament desseguida vaig enviar a cercarte pel senyor Fakner, per donar una explicació .. Tu mateixa, Dolly, còntali...

Dolly. Jes y jo havíam encarregat un dinar per aquella hora.

Jordi. ¡Ah!

Dolly. Això no té rès de particular, veritat, Coronel?

Coronel. Absolutament. Qualsevol persona del seu sexe o del meu, estaría molt satisfeta de poguer dinar *tête a tête* am vostè.

Dolly. Y quan vaig arribarhi em trobo la pobre Jéssica mitj plorosa... Me và dir que vostè hi havía anat; que l'havía acusada injustament...

Jordi. Jo no vaig acusar a ningú.

Ledy J. Dochs què volías dir amb allò de «En Gilbert ho sabrà tot demá?»

Jordi. Sensillament, que li diría tot quant jo havía vist.

Ledy J. Y li has dit?

Jordi. Tot. Fa una hora, al moment d'arrivar.

Ledy J. Ahónt es?

Jordi. A casa esperant que jo hagi sentit les explicacions que'm té anunciades la teva germana.

Ledy R. Donchs ja les has sentides. Es exactament lo que Dolly acaba de dir. Tot no es altra cosa que un mal entès y una precipitació per part teva. Jo crech que lo que haurías de fer, es donarli una satisfacció.

Jordi. Ho farè am molt gust quan sàpiga de segur que no estich en lo cert.

Federich. Home, per l'amor de Deu! mira que dubtar de la paraula d'una dona!...

Ledy R. Vols no ficarte ahont no't demanan, Federich?

Dolly. (*A Jordy*). La pobre Jéssica va quedar tant trastornada, per lo que vostè li havía dit, que no va poguer menjar rès, và tenir

un tropell y desseguida que và estar millor la pobre, s'en và venir a Londres.

Jordi. Y el senyor Fakner què hi feya allí?

Ledy J. Passava uns díes al Hotel, y al sapiguer qu'erem allí, và entrar en aquell moment a saludarnos.

Pausa.

Ledy R. Vols sapiguer algún detall més?...

Jordi. No.

Ledy R. Estàs ben convensut de que no hi hà rès de lo que tu et pensavas?

Jordi. Aquí no interessa el si ho estich jo. Interessa tant sols si ho estarà en Gilbert. Vaig a cercarlo. Am permís de tots, em retiro.

Coronel. (*Detenintlo*). Suposo, Nipan, que no voldràs amargar la felicitat del teu germà y de Ledy Jéssica amb ombres de dubtes. Prometem avans d'anarten, que suavisarás quanta aspró hi hagi.

Iordi. No inclinaré al meu germá ni a un costat ni a l'altre. Ell mateix jutjarà.

S'en và pel fons. El Coronel fà un geste de desconfiansa.

Iolly. Veritat que no ho he fet del tot malament?

.edy J. Molt bé... y t'ho agraheixo. Llàstima que en Jordi em sembla que... que no ho creurà.

ederich. Hi ha que convenir en que es inverossimil. Tres dones dinant juntes! Vaja, comprench que no s'ho cregui.

edy J. Axís també tu deus creure que en Gilbert dubtarà? Ara sí que comenso a pensar que potser hauría sigut millor haver probat...

Coronel. La possibilitat número dos. Ara sí que'm sembla qu'es massa tart.

Ledy J. Y donchs, què succehirà? Si èn Gilbert cregués a la Dolly...

Dolly. Sí, però jo haig de saber avans ahont vaig dinar. Sapiguèm ahont vaig dinar.

Entra un Criat pel fons y se acosta a Dolly.

Criat. Senyora,... el senyor Cok espera abaix a la senyora.

Dolly. (*Nerviosa*). Es veritat, havía oblidat...

Ledy R. Què?

Dolly. Qu'havíem quedat el meu marit y jc que ens trobaríam aquí per anantsen junts a ca'l dentista. (*Al Criat*). Digui al senyoı Cok que baixo al moment.

El criat s'en và.

Dolly. (*A Ledy Jéssica*). Ara sí que me'n hai d'anar.

Ledy J. No te'n pots anar de cap manera Has de ser aquí per dirli a en Gilbert.. veritat, Coronel?

Coronel. Em temo que no se'n podrà excusar, senyora. Vostè en aquests moments e l'ancla de salvació.

Dolly. Però... ¿què li haig de dir?

Ledy R. No podrías fer que se'n anés?

Dolly. Am quína excusa? Es molt curiò pregunta molt. Voldrà sapiguerho to No, no, es millor que me'n vagi.

Ledy J. (*Desesperada*). No pot ser, no pot se Has de quedarte! Per què no confessar tot y que també ens ajudi?

Dolly. Jo no li diría pas.

Entra pèl fons en Arquiba

correctíssimament vestit de levita. Està molt encarcarat.

Arquibald Bon día, Rossi, Federich... Oh, Coronel

Saludos generals.

Encara no estàs llesta, Dolly?

Dolly. Sí... Sí...

Ledy J. No se'n pot anar.

Arquibald. Y això?

Ledy J. No... no es trova bé.

Arquibald. No? (*Alarmat*) Suposo que serà bronquitis altra volta?

Dolly. No, rès d'això. Però m'estimo més no móurem. Tu vesten...

Arquibald. Ah, no, no, axís tampoch em mouré. Jo no prench el cloroformo tot sol. (*Al Coronel*). Això del cloroformo es una cosa que m'horroritsa. Sempre em penso que no haig de retornar.

Ledy R. (*Al Coronel.*) En Gilbert serà aquí dins d'uns moments. Vegi si se'l pot endur.

Coronel. Amich Cok, ja que la seva senyora no'l pot acompanyar, jo l'acompanyaré (*Agafant del bras a Cok.*) Jo veuré si la dosis es exacte.

Arquibald. (*Resistintse.*) Agraheixo molt la seva amable companyía, però em sembla qu'es més propi que la meva dona... Aném Dolly, aném.

Ledy J. (*Acostantse desesperada.*) Dolly no's pot moure.

Arquibald. Per què no?

Ledy J. Perque ha de ser aquí quant en Gilbert vingui y dirli qu'ahir và dinar am nosaltres.

Arquibald. Que li ha de dir que và dinar am vostè? Am quín fí?

Coronel. (*Apart a Ledy Rosamunda.*) Me sembla que hi van entrant massa socis.

Arquibald. Si và dinar am mi per què ha de dir lo contrari?

Ledy J. Veig que no hi hà més remey que dirho. Al tornar ahir a ciutat, desprès de passar uns días am la meva cusina Betty vaig errar el camí...

Arquibald. (*Sospitant.*) Ah!

Ledy J. Y en lloch de trobarme a l'estació, vaig anar a parar al Hotel de l'Estrella, y com que tenía verdadera gana y el senyor Fakner passava també alguns días allí... vaig deixarme convidar...

Arquibald. Molt bé, molt bé.

Ledy J. El meu cunyat và entrar de casualitat y al veurer que dinavam allí va sospitar, ho ha contat tot a n'en Gilbert y voldría tan sols que Dolly afirmés que també dinava am nosaltres.

Arquibald. Oh, això no pot ser! No vuy aquesta responsabilitat... de cap manera.

Ledy J. Però si ja ho ha dit! Si no fà un quart que ho ha dit al meu cunyat.

Arquibald. Ho ha dit a n'en Jordi?... Però...

Dolly. No podía pas negarme a fer un favor a Jéssica. Y com ho he dit no puch pas tornar enrera.

Arquibald. Em deixan sorprès, verdaderament sorprès. Es assumpte aquest que no m'agrada gens ni mica.

Federich. Escolta, Cok, no podèm pas consentir qu'en Gilbert es pensi que Jéssica và dinar sola amb en Fakner. Això origi-

naría un escàndol, que tots hem d'evitar. Y una cosa o altra hem de dir. No't pensis qu'a mi m'agradi gens, però... se t'acut cosa millor?

Arquibald. No. Y jo no m'hi vuy ficar en rès de tot això. Jo'm creya que tots em coneixían prou per no pensar que podía... Amb una paraula, jo no puch donar la meva aprobació a rès d'això.

Ledy R. Està bé. Vol, donchs, fernos el favor d'anarsen y deixar que nosaltres fem lo qu'ens sembli?

Arquibald. Ni puch tolerarho jo, ni puch consentir que la meva dona s'emboliqui en aquest teixit de mentides.

Ledy Jéssica sobtadament es posa a plorar.

Coronel. (*S'hi acosta y la toca amb el colse.*) Jo li aseguro, Cok, que tinch tanta o més aversió a la mentida que vostè. Però Ledy Jéssica ha obrat am certa lleugeresa. Res més. Jo n'estich ben segur. Sí vostè consent en no dir rès, tinch la esperansa ben fonamentada de qu'en Gilbert Nipan acceptarà com a bones les explicacions de Ledy Jéssica. Si vostè insisteix en descobrirho tot, què succehirà? Ocasionarà tal volta un rompiment entre ells o colocarà a Ledy Jéssica en situació difícil, y de tot això, tampoch en sortiràn gayre ben parats vostè y la seva senyora. Resumint: un escàndol de familia. Aquesta es la situació.

Arquibald. Sí però vostès m'han colocat entre tots en una situació molt difícil. Jo soch un home d'honor...

Coronel. Tots els que som aquí reunits som homes d'honor, però es tracta de deixar en

salvo l'honor d'una dama y tots tenim el deber de contribuirhi.

Arquibald. (*S'assenta empipat.)* Si jo consento en no dir rès, tampoch vuy que se'm vingui am preguntes de difícil contestació. Estèm d'acort?

Coronel. D'acort.

Ledy R. Jo opino que lo millor sería, per no embolicarnos més, que...que'ns deixi arreglarho al nostre gust.

Arquibald. Y ja no puch anar a cal dentista aquest dematí.

Coronel. Ja hi anirà a la tarde, amich Cok.

Arquibald. Si jo ho hagués sapigut...

Entra un criat.

Criat. (*Foro anunciant.*) El senyor Gilbert Nipan. El senyor Jordi Nipan.

El criat se'n và. Entran Gilbert Nipan y Jordi Nipan. Ledy Rosamunda s'hi acosta molt afectuosa a saludarlos.

Ledy R. Bon día, Gilbert.

Gilbert. Hola. Hola, Cok.

Arquibald. Còm ha provat això?

Gilbert. Molt bé, molt bé. (*Saludant.*) Federich... Coronel... *Llensa una mirada a Ledy Jéssica. Silenci difícil. Pausa.)* Jo'm creya haver vingut aquí per una explicació privada.

El coronel và per agafar el sombrero y anarsen.

Ledy R. No, Coronel. Si en Gilbert vol seguir fent averiguacions y té duptes, necessitèm el testimoni d'una persona imparcial y de crèdit qu'estigui ben informada de lo oco-

rregut. Jo li demano que no se'n vagi.

Coronel. (*Deixant el sombrero.*) Em quedaré. (*Apart.*) Malvinatje!

Ledy R. Creume, Gilbert, no siguis exagerat. Tothom està enterat de lo qu'ahir va succehir.

Mira al seu voltant. Cok mostra impaciencia.

Coronel. Jo opino, amich Nipan, que no val la pena de donar tanta importancia a tan senzill assumpte.

Gilbert. Precisament per no donarhi importancia, si no la té, es per lo que vuy sapiguer la veritat. (*Dirigintse a Ledy Jéssica furiós.*) Tu vas dinar ahir amb en Fakner.

Ledy J. No.

Gilbert. No? Allavors, am quí vas dinar?

Ledy J. Si agafes aquest tò, no et respondré.

Gilbert. Vols contestar a lo que t'he preguntat?

Ledy J. No.

Gilbert. Ja suposava que de tu no podría arrancar la veritat. Però com sembla que aquí tots n'estàn ben informats potser algú altre. Vostè, Cok...

Arquibald. (*Impacient y neguitós.*) Jo... la veritat... jo desconech detalls... y am franquesa, m'estimaría més no embolicarme en aquest assumpte... de caràcter particular.

Gilbert. (*Al Coronel*) Donchs tu...

Coronel. Ja veuràs, jo sols sè lo que m'han contat y com no puch parlar com a testimoni valdrà més que no parli. Ara, si tu vols un consell de verdader amich te'l donarè. Crech que lo millor, es que ab tot cuidado y ab tot respecte, t'enduguis a

Ledy Jéssica a casa teva y per tots els medis de persuassió que li estàn permesos a un marit li demanis que confessi la veritat. (*Gilbert mostra impaciencia*). Espérat, no tan sols això. Creuría tot quant en aquestes condicions aniría confessant, no creuría rès de lo qu'els altres poguessin dir o hagin dit y un cop esbrinat, no tornaría a parlar del assumpte. Fés lo que't dich y creume, seràs un home felís per tot lo que't resta de vida. Vols fer-ho?

Pausa. Gilbert contempla a Ledy Jéssica.

Gilbert. No.

El Coronel, indiferent, es retira al fons.

He vingut a cercar una explicació y no me'n anirè fins a tenirla.

Ledy R. Però no veus que tots estèm frisant per donàrtela si ens vols no més que escoltar? Dolly, refereixli tu còm và anar la cosa y es convencerà de que ha fet un paper ben ridícol.

Dolly. Sí, sí, parlarè, veiam si aixís es tranquilisarà, perque si continúa en aquesta tessitura, ja quasi ni sabrían què dir.

Gilbert. Endevant.

Dolly. Jéssica y jo havíam projectat dinar un día juntes *tête a tête* a Shepperffor y recordar els nostres temps de solteres, no es aixís, Jéssica? Rossi, tú recordas que varem acordar que fos ahir aprofitant que'n Gilbert era a viatje?

Ledy R. Sí, m'en recordo molt bé.

Dolly. Sí. Jéssica va arribar la primera y en aquell moment el senyor Fakner và entrar a saludarla, y en Jordi, que de casualitat và

veurer a Jéssica allí, và entrar també, però s'envà anarf uriós sense ni esperar las explicacions de lo corregut, que Jéssica li hauría donat. La pobra và estar bona estona desmayada, fins que al fí vareig poguèrmela endur a Londres. Això es tot.

Pausa.

Gilbert. Y vostè què va fer?

Dolly. Venir amb ella.

Gilbert. Sense dinar?

Dolly. Naturalment.

Gilbert. Ahont va dinar, donchs?

Dolly. Es pot dir que en lloch. Al arribar a casa vareig menjar una mica de pollastre fret (*Pausa*). Ah, sí y ensiam!

Gilbert. Cok, què hi diu vostè a tot això?

Arquibald. Que... ja sabía tot quant ha dit Dolly.

Gilbert. Y vostè permet a la seva senyora dinar sola en un restaurant?...

Arquibald. Sola no,

Gilbert. Sense vostè.

Arquibald. Home, ja veurà, un día es un día.

Gilbert. De manera que vostè ja ho sabía?

Arquibald. No... es a dir, ho sabía perque ella m'ho và dir.

Gilbert. (*A Cok*). A quín hora va arribar Dolly a casa?

Arquibald. Serían...

Dolly. Avans de les nou.

Jordi. Impossible! A dos quarts de nou jo era encara a Shepperffor. Si và estar bona estona desmayada y vostè và tornar ab ella, no podía èsser a casa gaire avans de les deu.

Gilbert. Cok, ¿vostè era a casa quan la seva senyora và tornar?

Arquibald. Jo? No... sí... ara en aquest moment no recordo...

Gilbert. (*Indignat*) No es verossímil que no'a recordi de si era o no a casa en aquells hora.

Arquibald. Donchs no me'n recordo, què tants romansos! Y no vuy sofrir més interrogatori. He dit tot lo que sabía y... prou. Anèm, Dolly.

Gilbert. No, un moment. Vuy sapiguer la veritat de tot y la sabré. (*Dirigintse furiós a Ledy Jéssica*). Per darrera volta ¿vols dirme la veritat, sí o no?

Entra un criat pel fons.

Criat. (*Anunciant*). El senyor Fakner!

Gilbert. (*Satisfet*). Ah! Ara sabré la veritat!

Coronel. Per favor, calma Nipan, calma!

Entra Fakner y el criat se'n và.

Gilbert. Dèixam estar. (*Anant de dret a Fakner*). Vostè era ahir a Seppetfford y la meva dona va ser-hi també, ¿no es aixís?

Eduard. (*Fret*). Exactament. Dinava allí ab la seva germana, Ledy Rosamunda.

Ledy R. No!, no!

Moviment general.

Gilbert. Ledy Rosamunda dinant am Jéssica?

Eduard. Jo ho vaig entendre aixís, ¿no es veritat, Ledy Rosamundà?

Ledy R. No, no! Era la senyora Cok qui dinava amb ella.

Gilbert. (*Acostantse a ell volguentse dominar*).

Eduard. Aixís jo ho vaig entendre malament.

Què més té que fòs una o altra? Y ara vol dirme què diable hi feia vostè allí?

Coronel. ¡Nipan!

Gilbert. Ho sent? Vol dirme què diable hi feia? Vol dírmeho, sí o no?

Và a llensarse sobre Fakner y el Coronel lo detè. Fakner, fret, calla.

Ledy J. (*Am vivesa acostantse a Fakner*). Senyor Fakner, li prego que digui tota la veritat.

Eduard. Però, senyora...

Ledy J. Sí, sí, la veritat y rés més que la veritat.

Gilbert. Ja ho ha sentit. La veritat.

Eduard. (*Triomfant després d'una pausa*). Donchs la veritat. Estimo a Ledy Jéssica am tota l'ànima. Vareig pregarli qu'anés a Shepperffor ahir. Ella va anarhi. El seu cunyat ens và veure. Ledy Rosamunda vá entrar també y desseguida que và ser fora- và arribar una cambrera amb el seu telei grama y se'n và endur a Ledy Jéssica. S, vostè creu que tot això va ser altra cosa que una broma o un modest passatemps a costa meva, s'enganya. En cambi, per la meva part confesso que và haverhi amor, amor verdader y desitj de ser correspost. Tingui la més gran seguretat de la seva ignocencia. Y ara ja ho sab tot, estich a les seves ordres. Ledy Jéssica... Senyores... senyors...

Saluda y se'n và pel fons. Tots es quedan sorpresos.

Coronel. (*Apart*). Possibilitat número dos, amb una venjansa personal.

TELÓ.

ACTE QUART

Habitació a casa del coronel Diring destinada a saló y «fumoir». Al fons, separat per cortines, un despatx. A la dreta una porta; una taula en primer terme esquerra. Tot el mobiliari es de bon gust y molt confortable. Per l'escena, a terra, demunt de la taula y d'alguns mobles, baguls, maletes, una sombrerera, un portmanteau y tot quant es cregui que pot necessitar un militar que se'n và a l'Africa. Son quarts de deu de la nit.

En escena el Coronel y Teplin arreglant l'equipatje. Un moment després de comensada l'acció truquen a la porta.

Coronel. Teplin, vés a veure quí hi hà y torna desseguida per acabar d'arreglar tot això.

Teplin se'n và. Moments després torna acompanyant a Beatriu, que vé en trajo de soirée. El coronel và a saludarla molt afectuosament. Teplin se'n va.

Beatriu. Precisament quan vostè ha anat a casa a despedirse jo era a casa d'uns amichs a sopar. Però al rebre el seu recado, ja veu que he vingut desseguida.

Coronel. No m'ha sigut possible esperar que tornés. Tenía que arreglar tot l'equipatje...

Beatriu. Quànt se'n và?

Coronel. Demà dematí. Es molt urgent. M'he passat tota la tarde al ministeri de la Guerra. Perdoni, que continui la meva tasca d'anar guardant coses. Aquesta nit tinch tres coses importantíssimes que fer.

Beatriu. Es pot sapiguer quínes son?

Coronel. (*Tot fent l'equipatje.*) Tinch d'arreglar l'equipatje. Tinch de convèncer a l'Eduard de que se'n vingui demà am mi... si puch, qu'es difícil. Y per últim... (*S'hi acosta a mirarla*) per últim, tinch d'arrancar de vostè la promesa solemne de que quan torni serà la meva esposa.

Beatriu. Ja sab vostè lo que tantes vegades li he dit!

Coronel. Es temps perdut el que hi emplea y temps perdut per mi l'escoltarho. Ay, perdoni; ja sab vostè que pera conseguir el seu amor donaría jo no un'hora, ni un día, ni un any, la vida sencera. No'm fà rés esperar aquest «sí» dels seus llavis el temps que sigui; però que li costa de donarme'l ara!

Beatriu. Ahónt es el seu amich?

Coronel. Fent el ximple derrera de Ledy Jéssica. Pobre xicot! No s'ha pogut convènser de qu'en el mon sols hi hà una dona que's mereixi que un home fassi el ximple per ella, y aquesta dona es aquí. L'Eduard vindrà d'un moment a l'altre, jo l'he enviat a cercar. Però tot això no es del cas; parlàvem de nosaltres, tornèm a nosaltres. Vostè em promet ser la meva esposa quan jo torni?

Beatriu. M'ho pensaré.

Coronel. No ha tingut ja molt temps per pensarhi? No es possible concedirli més temps.

Beatriu. La cosa es molt seria y ho requereix. Prometo escríureli.

Coronel. (*Determinat.*) No. (*Deixa d'arreglar l'equipatje y mira l'hora qu'es.*) Això es abusar de que tinch molt poch temps. Sols li puch concedir cinch minuts per obtenir el sí. (*Acsotantse a ella am gran amor.*) Amor meu, sí, amor, qu'es lo que't fà duptar, per què no obres el teu cor, perquè no dius com jo «t'estimo»? Continuar aixís, en el dupte, no es possible. Necessito anarmen tranquil y segur del teu amor.

Beatriu. Vostè no pot duptar del meu afecte...

Coronel. No es afecte lo que jo vuy; es amor, es ferte la meva esposa. Vols venir am mi? No respons? Vols venir demà am mi?

Beatriu. Sí, sí, t'estimo, no he pogut confessarho fins ara; però t'estimo.

Coronel. Ara si que'm fàs l'home més felís del món. Quànt temps necessitas per arreglar el teu equipatje?

Beatriu. Un'hora.

Coronel. Donchs véshi. Ens casarèm demà de bon matí y a les deu sortirèm cap a l'Africa.

Beatriu. Vaig a casa a donar ordres.

Coronel. Jo parlaré am l'Eduard y després t'pero aqui a sopar. Menjarém qualsevol cosa, però junts.

Entra Teplin.

Teplin. El senyor Gilbert Nipan es abaix esperant, senyor.

Coronel. (*Contemplant l'equipatje a mitj arreglar.*) Féslo pujar. (*S'en và Teplin.*) Quín remey queda! Lo rebré. (*Estrenyent la mà de Beatriu.*) Quedèm en que tornaràs y parlarèm del nostre amor. Mira, no'm creya fà un'hora qu'avuy fós tant felís.

Beatriu. Mereixíes serho, perqué ets molt bó.

Entra Teplin.

Teplin. (*Anunciant.*) El senyor Nipan.

Entra Gilbert Nipan. Teplin se'n và.

Beatriu. Vostè arriba y jo me'n vaig.

Gilbert. Si la meva visita la fà fugir...

Beatriu. Rès d'això, me'n anava. (*Es donan

la mà. Al coronel.) A reveure. Ningú's mogui. Conech el camí.

S'en và.

Gilbert. Perdona si he vingut en aquesta hora.

Coronel. Què puch fer per tu?

Gilbert. Aquesta tarde he estat a Shepperffor. Sembla que tu ahir vas dinarhi.

Coronel. Efectivament.

Gilbert. Necessito esclarir tota la veritat.

Coronel. Per què?

Gilbert. Per sapiguer la conducta qu'haig de seguir en el pervindre. Diring, confío en tu. Puch creure am l'ignocencia de la meva dona? Puch creure lo que'n Fakner ha dit?

Coronel. Ja ho crech que sí.

Gilbert. Còm ho sabs qu'es veritat?

Coronel. Perquè si no ho fós li hauría faltat temps per veurer si dientho, te l'arrancava de les mans o del cor.

Gilbert. Això, això es lo qu'ell vol! Això espera!

Coronel. Es clar que sí. Y no sabs veure tu qu'estàs fent tots els possibles perqué pugui lograrho?

Gilbert. Còm?

Coronel. Penses tu que'l home que s'ha casat pot oblidar els seus devers y no ocuparse de la esposa? No, això may. Tu t'has casat ab una de les dones més hermoses de Londres, y quan un home's casa amb una dòna tan hermosa, si ell no continúa fentli l'amor després de casada, lí fà un altre; això es lo natural, trist si tu vols, però es aixís. Còm has tractat tu a Ledy Jéssica?

Gilbert. Però no voldràs ferme entendre que jo puch tolerar que la meva dona se'n vagi a dinar amb un'altre!...

Coronel. Mira, lo millor per evitar tot això, es endúrtela tu mateix y obsequiarla amb un bon dinar. Has dinat ja avuy?

Gilbert. Dinat! Impossible fins a sapiguer la veritat de tot!

Coronel. Aquí la qüestió està en què es lo que vols creure. Si vols crèurela ignoscenta, deixa les coses tal y com estàn. Si la vols creure culpable, continúa tractanla com fins ara y en tindràs proves convincents. Y tingas per segur que no at compadirà ningú. La vols creure ignoscenta?

Gilbert. Naturalment.

Coronel. Ahónt es?

Gilbert. No ho sé. Suposo que a casa.

Coronel. Donchs creume a mi, entórnaten a casa, no diguis ni mitja paraula de tot quant ha succehit y... endútela al millor restaurant de Londres a menjar lo més escullit que fassin.

Gilbert. Tu vols que jo fassi això desprès de lo qu'ella ha fet?

Coronel. Considera qu'es una dona. Jo no n'he conegut en el món més que una, una sola, que se la pugui pendre en serio. Què son les dones? Críatures delicioses, però... criatures. Divertèixeles, juga amb elles, cómpralshi quantes joguines, diguèmne... joyes vulguin; però no t'enfadis amb elles. No val la pena. Y ara... ara sí que'm dispensaràs que vagi arreglant tot això.

El Coronel và arreglant les maletes. Gilbert es passeja amunt y avall de l'habitació, y tot pensant es mossega les ungles. Després d'un moment de pausa s'acosta al Coronel.

Gilbert. Sabs... que potser tens rahó?

Coronel. Ja n'estich convensut.

Gilbert. Aniré a cercarla...

Coronel. (*Continúa empaquetant.*) Donchs, cuyta, no t'entretinguis, que potser no hi serías a temps.

En Gilbert và de dret a la porta. En aquest moment entra Teplin.

Teplin. (*Anunciant.*) El senyor Fakner!

Entra Fakner y Teplin se'n và. Gilbert y Fakner es contemplen un moment. Gilbert surt, Fakner el segueix am la mirada.

Coronel. Què hi hà?

Eduard. Això tu, que dius que m'has de veure...

Coronel. Sí; sembla qu'estàs molt nerviós.

Eduard. He tingut noves molt agradables.

Coronel. Què?

Eduard. No podía serho més! M'estima!

Coronel. L'has vista?

Eduard. No.

Coronel. Li has escrit?

Eduard. Sì. Y acabo de rebre la resposta.

Es treu una carta de la butxaca.

Coronel. Ahónt es?

Eduard. Encara es a casa de la seva germana. (*Llegint.*) «No olvidaré may les seves paraules d'aquest dematí. Tenía rahó al dir que'l seu amor no podía perdres. Al fí sé lo que val. Vostè ha promès està sempre a les meves ordres. No m'escrigui més. Esperi que li dongui noves y allavores vingui: serà que necessito de vostè.» A la fí es meva, meva!

Coronel. Bé, tot això está molt bé. Y després?

Eduard. Què se m'endona a mi del després! Si la puch convencer, me l'enduch al Africa.

Coronel. Al Africa! No diguis tonteríes. En el món tant sols n'hi hà una de dona que pugui ser útil allí.

Eduard. Beatriu?

Coronel. Demà dematí ens casarèm.

Eduard. Que sigui enhorabona.

S'estrenyen la mà afectuosament.

Coronel. Gracies. (*Pausa.*) Vindràs am nosaltres?

Eduard. Si ella vé, per què no?

Coronel. Es que no la voldríam.

Eduard. Per qué no?

Coronel. Primer de tot, perque... perque, francament, en el viatje de nuvis ens faría poch servey, y en segón lloch, perque ella y la meva esposa no podrían alternar.

Eduard. Està molt bé. (*Và per anarsen.*) Bona nit.

Molestat.

Coronel. No. (*Mira el relotje y mira lo que li manca arreglar*). Això de que fassi el

amor a una dona casada y a risch de fer malbé al teu pervindre no puch consentirho y no ho consentiré.

Eduard. No perdis el temps; estich ben decidit.

Coronel. De manera que't vols perdre amb ella? No, jo ho evitarè.

Eduard. Còm?

Coronel. En algún temps si hagués pronunciat una paraula tant sols, ho hauría evitat. Honor, dever! Tu sabs qu'ets l'unica persona que pot dur la pau en aquelles terres; que te autoritat amb els quefes d'aquells selvatjes. Tu sabs que la teva presencia allí salvaría potser mils vides.

Eduard. N'estàs ben segur?

Coronel. Tu també n'estàs. Donchs per lo que més vulguis cumpleix amb el teu dever! Tota la nació ho espera am gust. El no ferho sería un acte quasi de cobardía y tu no ho faràs. Tu has desafiat moltes vegades la mort; tu has fet coses que molts no s'haurían atrevit a fer may, y si ara tu renuncies a fer lo que la patria exigeix de tu, sols hi haurà una paraula per calificarte «¡Cobart!»

Eduard. Cobart!

Coronel. Cobart, sí! Y al morir sobre la tomba t'hi colocarían aquest epitafi . «Aquí descansa un home que và vendre el seu honor, la seva gloria, la seva patria, el seu dever y la seva conciencia, per unas faldillas!»

Eduard. Donch ja consento, quan mori, en que ho fassis escriure demunt de la meva tomba... Jo tan sols et dich que si puch ferla meva, y ho lograré, t'asseguro que ho

lograre, anirà am mí a tot arrèu y allavores sí que tant se m'endonarà de lo que digui el mon y de lo que passi al Africa desde el Cairo a Bona Esperansa. Y veyam, discuteix ara am mí.

Coronel. Que jo segueixi discutint? Ja hem acabat. Y t'asseguro que de homes menos bojos que tu n'hi ha de tancats.

Entra Teplin.

Teplin. *(Anunciant).* Ledy Jèssica, Nipan, Ledy Rosamunda, Teton.

Entran Ledy Jéssica y Ledy Rosamunda. El criat se'n và. Ledy Jéssica, al veure a Fakner, mostra satisfacció y se acosta a n'ell. Ledy Rosamunda tracta d'evitarho.

Ledy J. *(A Fakner).* No m'esperava trobarlo aquí.

Eduard. A vostè tan sols espero.

Ledy R. *(Interposantse).* No, Jéssica, no, Coronel. *(Apart a n'ell).* Ajùdim a separarlos.

Ledy Jéssica y Fakner parlan am gran calor.

Coronel. Un moment. Pot ser valdría més qu'aquí aclaríssim sense perdre temps tots els punts.

Treu el relotje, mira l'hora, y després lo que li manca fer.

Ledi Jéssica, ¿vol fer el favor de contarme tot lo qu'ha succehit després que ens hem deixat aquet dematí?

Ledy J. Rès. El meu marit, rabiós, se'n ha anat. Jo m'he quedat am Rossy tot el día.

Ledy R. Y no hem parlat d'altra cosa que de la solució del incident.

Ledy J. N'hem parlat tant que ja n'estich fins a dalt de tot.

Ledy R. Però he pogut convènsela de que vingués aquí a parlar am vostè per resoldre.

Coronel. La resolució no està, donchs, presa?

Ledy J. Sí, estich ben resolta; però Rossy no'm deixa ferho.

Ledy R. May!

Coronel. Quina es aquesta resolució?

Ledy J. Es l'única possible, es filla de les circunstancies!...

Coronel. Y es fugir amb el meu amich Fakner?...

Ledy J. El senyor Fakner ha obrat am mi amb una correcció exquisida.

Coronel. Ah, sí? Es una excel·lent persona. Es correctíssim sempre. (*Dòna un pessich a Fakner*). Y estich ben convensut de que al proposar la seva deshonra y al destruir el seu pervindre, ho ha fet am la millor de les intencions.

Ledy J. Què se m'en dona a mí del pervindre!

Coronel. Ara rès, però demà, o d'aquí un mes... o d'aquí un any... ja ho veurèm. Vindrà l'arrepentiment.

Ledy J. No vindrà.

Eduard. Jo cuydarè, Ledy Jéssica, de que may hagi d'arrepentirsen. Vostè està ben decidida?

Ledy J. Sí.

Eduard. Donchs no hi ha rès més a parlar.

Li ofereix el bràs. Geste de desesperació de Ledy Rosamunda. El Coronel li fà senya de que tingui calma.

Coronel. Un moment, Eduard.

Mira l'hora qu'es, mostra impaciencia per l'equipatje y continúa.

Deu meu, quàn acabaré d'arreglar l'equipatje! *(S'acosta a Fakner y Ledy Jéssica).* Jo, en principi no tinch rès què dir de que un home fugi enduhentsen la dona d'un altre. Es possible que hi hagi altres planetes ahont això sigui el comble de la moralitat, però en el nostre té avuy encara alguns inconvenients. Tal volta es que no estèm prou civilisats. Ja saben vostès lo que som els inglesos am coses de moral. En el fons, no serèm probablement millor qu'els nostres vehins del continent; però al menys sabèm cubrir les apariencies. Crèguim, Ledy Jéssica; creume, Eduard, lo que vostès volen fer es massa gros, y ademés, tampoch té l'atractíu de l'originalitat. Quànts no ho han probat avans! Y quànts han obtingut bon resultat? Jo li demano, Ledy Jéssica, que pensi en els cassos precedents. Quàntes víctimes no hi han hagut! El camp dels anti-matrimonials està plè de despulles. Fassi un xic de memoria. Carlos Grey y Ledy Ridú recorrent actualment totes les cases de joch de Fransa y alternant tots dos am les demimondaines y els vividors d'Europa. Billy Dover, que va tenir que pagar cinch mil lliures perque no li rompès el cap un cèlebre boxejador per haverli robat la dona. Jordi Niunham y Ledy Sandis ; ell fent actualment de cotxero a New York y ella... vostè recordarà, Ledy Jéssica, aquella criatura hermosa, sentimental, esbelta, distingida..., donchs va morir de gana en un Hospital de Boston. Polly Atkinson, que va fugir am Lorp

Dulk, balla actualment en els cafetins més baixos de París. (*Ledy Jéssica s'aparta una mica de Fakner, que la segueix.* Tot això no es per animar a ningú, veritat? El matrimoni podrà ser desagradable, ridícol, podrà tenir grans inconvenients, però no es tant dolent com molts volen suposar. ¿Y vostè té la seguretat qu'aquest pas perillosíssim que vostè vol donar li sortirà bé? Vagi en compte. (*Fakner vol parlar*). Déixam acabar encara que'm fassi pesat. (*Es gira de cara a Ledy Jéssica).* Primer de tot hi haurà un escàndol del que s'en enterarà tot Londres y l'assumpte anirà als tribunals pel divorci Tot això no té rès d'agradable' eh? Un cop conseguit el divorci, ¿què faràn tots dos? Anarsen al Africa? No li aconsello que hi vagi, Ledy Jéssica. Y si no hi và què faràn? Es quedaràn a viure aquí? Lluny de la societat y mitj amagantse dels amichs que trobaràn a cada pàs, pero tothom els cridarà. Viure al camp? Quína tristesa! Viure lluny, al extranger? Prenguin l'exemple d'en Carles Grey y Ledy Ridú. Això en quant a vostè, Ledi Jéssica; però ell, què farà? (*Fakner và a enrahonar).* Permètem un moment, ja sé que no vols sentirme, però t'asseguro qu'acabo. Y no escoltis, que tot això no và per tu, và per Ledy Jèssica. Un home quen 'pochs anys s'ha fet cèlebre, que's parla d'ell, que s'ha fet indispensable a la seva patria, que té un pervindre brillant, tirarà per terra la seva reputació, el seu honor y el seu parvindre?... No, jo sé que vostè no ho consentirà. Si vostè l'estima, vostè el salvarà, y es salvarà al mateix temps. Deixi que se'n vagi tranquilament a cumplir amb el seu dever y vostè torni a casa seva amb el seu marit, qu'encara no

fa mitj hora que ha sortit d'aquí, desprès de confessar que desd'avuy la tractarà molt millor de lo que l'ha tractada fins ara. L'espera a casa tal volta impacient. Ledy Jéssica, vostè se và perdre ahir un dinar excel-lent, no vulgui avuy perdre'n un altre. May he vist un marit més ben disposat que'l seu avuy. Ho farà?

Pausa.

Ledy J. Haig de confessar, Coronel, que vostè es l'home més pesat que he conegut.

Coronel. Per què he dit la veritat, no es això?

Ledy J. Això es lo pitjor, que lo que vostè ha dit es veritat.

Ledy R. Es exactament lo que jo li he vingut dihent tota la tarde.

Eduard. Ledy Jéssica, voldría parlar am vostè un moment. Tots dos sols.

Ledy J. Per què... si hem de separarnos desprès.

Eduard. No, això, no; may!

Ledy J. Sí, amich Fakner, sí. Jo no puch destruir el seu pervindre. Hem de separarnos y com menos paraules millor.

Eduard. Jo no podré viure sense vostè.

Ledy J. Potser viurà més encara. Y si tant m'estima contempli sovint el meu retrat, que li deixo com a recort y jo em sentirè orgullosa al llegir en els diaris les seves heroicitats.

Anantsen; ell la segueix.

Coronel. (*Detenintlo*). Es inútil; ¿que no veus que no vol fugir?

Eduard. Però tu què dimoni tens que veure am mí y amb ella? Ets per ventura, el meu

pare o el seu marit? Déixans sols un moment. Ledy Jéssica, li prego que'm concedeixi un minut.

Ledy J. Sols per despedirnos?

Eduard. Sí.

Ledy J. Rossy, espèram. Vinch desseguida.

Và acostantse a Fakner, però Ledy Rosamunda ho vol impedir. El Coronel fà una senya a Ledy Rosamunda y obrint les cortines del fous indica a Ledy Jéssica que pot passar. Fakner havía passat avans.

Coronel. (*A Ledy Jéssica*). No olvidi de que el seu pervindre depèn d'una paraula.

Ledy J. D'una paraula, ho sè.

Coronel. (*A Ledy Rosamunda*). Perdoni que cantinuhi fent l'equipatje. No puch perdre un moment.

Entra Teplin.

Teplin. El senyor Gilbert Nipan díu qu'ha de parlar amb el senyor.

Coronel. No li has dit pas que Ledy Jéssica es aquí?

Teplin. No, senyor.

Coronel. Digues que hi vaig desseguida.

S'en và Teplin. Ledy Rosamunda s'en và pel fons. El Coronel và a la porta en el moment en que entra Gilbert en estat de gran nerviositat.

Gilbert. No ha tornat a casa! Tampoch es a casa de la seva germana. No creus tu que pot haver fugit amb aquell home?

Coronel. No tinguis pór, estigues ben tranquil, que la teva dona tornarà.

Gilbert. Ahónt es?

Coronel. Em permets que li digui que tu juras tractarla en lo successiu tal y còm se mereix, es a dir, am tot respecte y consideració y tenintli totes les atencions?

Gilbert. Sí, sí, pots dirli lo que tu vulguis. Dígali que reconech que no m'hi he portat bé amb ella y que si vol tornar al meu costat, procuraré per tots els medis ferla felís.

Coronel. Y... (*es treu el relotje*) com que per dinar ja es massa tart, em permets oferirli en nom teu un sopar?

Gilbert. Sí

El Coronel và al fons y fica el cap entremitj de les cortines.

Coronel. Ledy Rosamunda...

Gilbert. Però es aquí?

Coronel. Sí.

Surt Ledy Rosamunda per entre les cortines. Gilbert và a acostarshi y el Coronel ho impedeix.

Gilbert. Son aquí!

Ledy R. Sí, hem vingut a demanar consell al nostre bon amich...

Coronel. Y lo qu'es més l'han seguit.

Gilbert. Ahónt es Jéssica?

Vol anar al fons.

Coronel. (*Detenintlo*). No. Jo mateix anirè a dirli, Ledy Jéssica, el seu marit l'està esperant per durla al gran sopar del Savoy (*a Gilbert*). Al Savoy, eh?

Gilbert. A qualsevol banda.

Coronel. Sols li resta el temps just per anar a casa a vestirse.

Ledy Jéssica obra les cortines y es gira mitj d'esquena com despedintse am verdadera pena de Fakner, que se'l veu en el fons dret. Entra Ledy Jéssica en escena y s'acosta a Gilbert. La cortina queda tancada.

Gilbert. Vols venir a casa a vestirte y ens en anirèm tots dos a sopar al Savoy?

Oferintli el bras.

Ledy J. Ja ho crech que sí, am moltíssim gust!

Gilbert. Y tu, Rossy?

Ledy R. No puch. (*Mirant l'hora qu'es*) Son quasi les deu. Bona nit, Coronel, y gracies per tot. *(Fà un petó a Ledy Jéssica).* Adeu, maca. Adeu, Gilbert. Y creume, no juguis amb ella si no la vols perdre. Perdoni, Coronel, que me'n vagi tant precipitadament, però el meu Federich deu esperarme. Bona nit.

Se'n và. La cara de Fakner apareix entremitj de les cortines y Ledy Jéssica el veu.

Coronel. Bona nit, Ledy Jéssica.

Ella està de cara al fons y Gilbert d'esquena.

Ledy J. Bona nit, Coronel. (*per Fakner*). Bona nit.

De moment intenta com anar al fons, però es conté.

Coronel. Adeu, Nipan.

Gilbert. Adeu.

Coronel. Creume a mí, consérvala; val la pena.

Gilbert. Faré els possibles. Anèm, Jéssica, y comensa a pensar lo que menjarèm.

Ledy J. Tinch intenció de provar la «Sauce Arcadienne».

Ho diu llensant la darrera mirada al fons y se'n và del bras del seu marit. El Coronel els acompanya; Fakner avansa desesperat y cau en un silló apoyant el cap am les mans.

Coronel. (*Acostantse molt afectuòs*). Vínam aquí, Eduard, amich de l'ánima! Sembla impossible que un home com tu fassi tot això per una dona. Creume a mí, no s'ho valen la pena, es a dir, una... sols n'hi hà una! Alsat y consòlat. T'espera la patria y l'honor t'ho exigeix. Vinam aquí.

Eduard. Déixam desfogar qu'aixís se m'alivia el dolor.

Entra Beatríu. El Coronel s'hi acosta.

Beatriu. Però què ha succehit?

Coronel. Silenci! Pobre xicot, ha sofert un desengany! Ara haig de procurar que jo no en sofreixi cap.

Beatriu. No, això may. (*Acostantse a Fakner*). Amb el temps, tot s'ontida, Eduard. Anemsem tots junts a l'Africa. Vindrà?

Eduard. (*Alsantse*). Sí, aniré ahont el dever m'obliga y tractaré d'olvidar.

Coronel. Gracies a Deu qu'has parlat com un home! Vínam aquí als meus brassos, y tu

també, esposa meva. (*Els abrassa*). Sabèu què se m'acut ara que tot s'ha acabat?

Beatriu. Què?

Coronel. Fer un gran crit, un crit que retrunyi per tota la casa. Visca la veritat!

TELÓ.

Obres de Alexandre P. Maristany

TEATRE CASTELLÁ

El principe Sergio, drama en cinch actes, traduccció directa del francés.

La Confusión, comedia en quatre actes, traducció directa del alemany.

Romper el hielo, comedia en un acte y en prosa.

Barrer para adentro, comedia en un acte y en prosa (2.ª edició).

La Juventud *(Jeunesse)*, comedia en tres actes y en prosa.

Los de Belmonte, alta comedia en quatre actes y en prosa.

Tratado de paz, boceto de comedia en un acte y en prosa.

Solo para hombres, monòlech en un acte y en prosa y vers.

Los hipócritas, comedia en cuatre actes traducció directa del anglés (1.)

TEATRE CATALÁ

La victoria dels Filisteus, comedia satirica en tres actes, traducció directa del anglés (2.ª edició) (1)

(1) En colaboració ab don Salvador Vilaregut.

Mirar per casa, comedia en un acte y en prosa. (3.ª edició) (1)

Tot bon caballer... joguina en un acte y en prosa.

El hipócrites, comedia en quatre actes, traducció directa del inglès. (1)

Els mentiders, comedia en quatre actes, traducció directa del inglès. (1)

Flor de sacrifici, estudi psicològich en un acte.

El Magistrat, farsa còmica en tres actes y quatre quadros, traducció directa del inglés.

Amich de confiansa, diálech en un acte y en prosa.

(1) En colaboració ab don Salvador Vilaregut.

DE
VOTS
COLORS